

Krajowy raport roczny 2022

SOS WIOSKI
DZIECIĘCE

SPIS TREŚCI

1. LIST DYREKTORKI KRAJOWEJ	3
2. KIM JESTEŚMY?	5
3. OBSZAR NASZEJ PRACY	6
4. SOS W LICZBACH	7
5. HISTORIA	9
6. SYTUACJA W KRAJU	11
7. KLUCZOWI PARTNERZY NA SZCZEBLU KRAJOWYM	13
8. OPIEKA ZASTĘPCZA	13
9. UMACNIANIE RODZIN	17
10. OPIEKA NAD MŁODZIEŻĄ	18
11. DZIAŁANIA RZECZNICZE	19
12. WSPARCIE NA RZECZ UKRAINY	21
13. WSPARCIE ZAGRANICZNE	23
14. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH BIŁGORAJ	25
15. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH KARLINO	27
16. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH KRAŚNIK	31
17. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH LUBLIN	35
18. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH SIEDLCE	37
19. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH USTROŃ	39
20. JAK MOŻESZ POMÓC?	41
21. WSPÓŁPRACA Z FIRMAMI	43
22. WŁADZE STOWARZYSZENIA	44

1. LIST DYREKTORKI KRAJOWEJ

Szanowni Państwo!

Oddaję w Państwa ręce raport z działalności Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce za 2022 rok. Ten czas był dla nas bardzo trudny – wybuch wojny w Ukrainie sprowadził na miliony niewinnych ludzi piekło. Gdy tylko zobaczyliśmy, że do Ukrainy wjeżdżają rosyjskie czołgi, było dla nas jasne, że nic nie jest ważniejsze niż zabranie stamtąd dzieci z ukraińskich SOS Wiosek Dziecięcych, a najlepiej wszystkich dzieci z pieczy zastępczej. Nie mogliśmy pozwolić na to, aby dzieci bezbronne, porzucone, które w życiu przeszły już wystarczająco wiele, zasypiały i budziły się ze strachem o własne życie. Szczęśliwie, dzięki mobilizacji całego Stowarzyszenia oraz wsparciu wszystkich naszych przyjaciół, udało nam się przeprowadzić ich sprawną i skuteczną relokację.

Nie udałooby się to bez zaangażowania organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny oraz władz samorządowych. Otrzymaliśmy do tego ogromne wsparcie – nie tylko finansowe – od licznych instytucji, firm i stałych oraz jednorazowych darczyńców. W tej sytuacji smutek miesza się z radością – pokazuje bowiem, jak wielką mamy moc, gdy zjednoczymy się w ważnej sprawie. Dziękuję każdej osobie, która przyczyniła się do naszych działań w 2022 roku! To dzięki Wam **dziś w Wioskach SOS mieszka 166 uchodźców z Ukrainy, w tym 124 otoczonych miłością dzieci**. Od czerwca 2022 prowadzimy także program dystrybucji voucherów finansowych dla ukraińskich rodzin zastępczych oraz tych w trudnej sytuacji. Jest on wzorowany na krótkookresowym schemacie pomocy materialnej w kryzysach humanitarnych, realizowanym m.in. przez UNHCR i inne organizacje międzynarodowe. Do tej pory z programu skorzystało 1445 osób.

Ponadto przeprowadziliśmy i dalej prowadzimy liczne działania, które mają na celu pomoc w odnalezieniu się uchodźców w nowych warunkach. Otwarcie Domu dla Dzieci w Lublinie, organizacja wyjazdów wakacyjnych i zajęć dodatkowych, wsparcie medyczne i psychologiczne. Te wielopłaszczyznowe działania przynoszą efekty! Dzieci, które przyjechały do nas były pełne strachu, niepokoju, z widocznymi traumami. Dziś, choć tęsknią za domem, uśmiechają się, żyją spokojnym życiem i są otoczone miłością oraz bezpieczeństwem.

Mimo angażujących działań na rzecz ukraińskich dzieci, prężnie działały także nasze programy dla polskich dzieci. **Na koniec 2022 roku Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce wsparło 1 791 beneficjentów i podopiecznych w tym 1 184 dzieci i młodzieży. Do pieczy zastępczej przyjęliśmy 75 dzieci oraz 2 osoby dorosłe do Mieszkania Chronionego SOS.** Równolegle do opieki zastępczej rozwijamy działania profilaktyczne w ramach Programu Umacniania Rodziny SOS Rodzinie, którego celem jest ochrona dzieci przed utratą opieki i zapewnienie rodzinom kompleksowego wsparcia. **Na koniec 2022 r. pod opieką Programu SOS Rodzinie znajdowały się 875 dzieci z 375 rodzin. 112 rodzin się usamo-dzieliło** – oznacza to, że i nie potrzebują już pomocy w codziennym życiu.

2022 to także rok, w którym podejmowaliśmy ważne tematy związane z problemami, z którymi obecnie zmagają się dzieci w całej Polsce. Przekaz kampanii, prowadzonej od czerwca do sierpnia, głośno podkreślał **problem kryzysu zdrowia psychicznego wśród nastolatków**. Dochód z niej uzyskany został przekazany na Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie”, który pomaga rodzinom i dzieciom w kryzysie, zapewniając m.in. wsparcie psychologiczne i psychiatryczne.

Z kolei jesienna kampania „Najpiękniejsze wnętrza 2022” oddała głos naszym podopiecznym oraz dzieciom, które z różnych powodów znalazły się w trudnej sytuacji. Dzięki pomocy osób o dobrych sercach, uzyskały one potrzebne wsparcie i znalazły w Polsce bezpieczną przestrzeń. Akcja zwraca uwagę na **komunikację w różnorodności** – temat szczególnie istotny teraz, gdy do naszego kraju przybyło przeszło milion uchodźców wojennych.

Nasza Organizacja wciąż się rozwija! W minionym roku otworzyliśmy dodatkowe placówki interwencyjne oraz specjalistyczno-terapeutyczną. W przyszłym roku będziemy m.in. rozwijać sieć Centrum Specjalistycznych SOS.

Wszystkie powyższe sukcesy są sumą ogromnego wysiłku naszych pracowników, współpracowników, władz samorządowych oraz partnerów lokalnych, w tym organizacji pozarządowych. Nie odbyłoby się to także bez wsparcia darczyńców i firm. Dziękuję Wam wszystkim! Razem sprawiamy, że świat jest bezpieczniejszym, bardziej przyjaznym oraz pięknym miejscem. I nie mamy zamiaru się zatrzymywać!

Pozdrawiam serdecznie,
Aleksandra Granada
Dyrektorka Krajowa Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce

2. KIM JESTEŚMY?

KIM JESTEŚMY

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce to organizacja dobroczynna, która opiekuje się opuszczonymi i osieroconymi dziećmi oraz tymi z rodzin z wieloma problemami. Działamy w Polsce od 39 lat i w 2022r. mieliśmy pod opieką 2417 polskich dzieci i dorosłych. **Jesteśmy częścią międzynarodowej organizacji SOS Children's Villages.**

NASZA WIZJA

Każde dziecko dorasta w rodzinie, otoczone miłością, szacunkiem i poczuciem bezpieczeństwa.

NASZA MISJA

- Tworzymy rodziny dla potrzebujących dzieci.
- Wspieramy rodziny w kryzysie, aby mogły wykorzystać swój potencjał i żyć w pełni funkcyjnie.
- Pomagamy dzieciom w kształtowaniu swojej przyszłości.
- Uczestniczymy w rozwoju wspólnot lokalnych.

3. OBSZAR NASZEJ PRACY

TWORZYMYS RODZINY – OPIEKA ZASTĘPCZA W FORMIE RODZINNEJ

W Rodzinach SOS osierocone i opuszczone dzieci odnajdują na nowo miłość, szacunek i bezpieczeństwo. W każdej z Rodzin wychowuje się kilkoro dzieci, trafiają do nas głównie liczne rodzeństwa. W naszej pracy kładziemy duży nacisk na proces usamodzielniania. Dbamy o to, by, o ile sąd nie zalecił inaczej, dzieci utrzymywały kontakt ze swoimi rodzinami biologicznymi.

OPIEKUJEMY SIĘ MŁODZIEŻĄ

W ramach działań Stowarzyszenia przygotowujemy młodzież do samodzielnego życia w Młodzieżowych Wspólnotach Mieszkaniowych, Domach Młodzieży oraz Mieszkańu Chronionym. Są to miejsca, w których przy wsparciu specjalistów SOS Wiosek Dziecięcych, młodzież uczy się odpowiedzialności i przystosowania do dorosłego życia. Co ważne – to dziecko decyduje, czy i kiedy chce korzystać z danego Programu Młodzieżowego.

OPIEKA INTERWENCYJNA

Prowadzimy Rodzinne Domy Czasowego Pobytu przeznaczone dla dzieci, które w trybie interwencyjnym musiały opuścić środowisko rodzinne i oczekują decyzji sądu o ich dalszym losie.

PROGRAMY „SOS RODZINIE”

Wspieramy rodziny zagrożone rozpadem, dotknięte bezrobociem, niezaradnością, zmagające się z przemocą. W świetlicach wsparcia dziennego pomagamy dzieciom pokonać trudności szkolne i rozwijać zainteresowania. Organizujemy im dodatkowe zajęcia i atrakcyjny wypoczynek. Rodziny objęte są wsparciem pracowników socjalnych.

PRAWA DZIECKA

Rozwijamy działania promujące prawa dziecka poprzez kampanie, szkolenia, organizację konferencji naukowych i warsztatów dla praktyków, a także publikację materiałów informacyjnych.

POLITYKA OCHRONY DZIECKA

W codziennej pracy nasze Stowarzyszenie bazuje na Konwencji o prawach dziecka (1989), Wytycznych ONZ w sprawie pieczy zastępczej wobec dzieci (2009) i Rezolucji w zakresie promocji i ochrony praw dziecka (2019) oraz prawodawstwie krajowym, przekładając zapisy prawne na standardy pracy z dziećmi. Takimi standardami jest Polityka Ochrony Dziecka, a mapą drogową dla naszej pracy dokumenty z niej wynikające. POD obejmuje standardy i mechanizmy zapewniające, że każda sytuacja, w której bezpieczeństwo dziecka może być naruszone, jest zgłaszana i odpowiednio procedowana.

4. SOS W LICZBACH

W ciągu całego 2022 roku:

2417
polskich dzieci i dorosłych

z pomocy Programów SOS skorzystało **2417** polskich dzieci i dorosłych, w tym **1550** dzieci i młodzieży, z czego **366** w opiece zastępczej i Programach młodzieżowych, a **1184** w programie umacniania rodziny „SOS Rodzinie”.

200
uchodźców wojennych

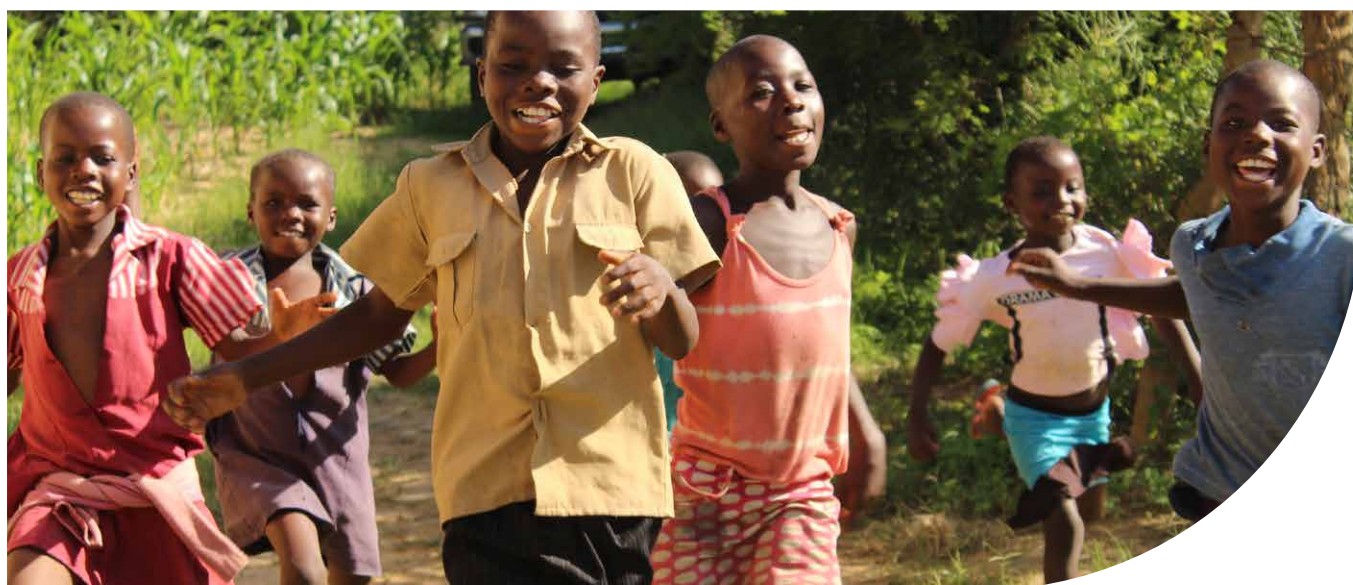
w SOS Wioskach Dziecięcych gościliśmy 200 uchodźców wojennych. Były to dzieci z pieczy zastępczej wraz z opiekunami. Pod koniec 2022 roku w Wioskach SOS mieszkało **166** uchodźców z Ukrainy, w tym **124** otoczonych miłością dzieci.

1500
osób

z programu dystrybucji voucherów Sodexo dla ukraińskich rodzin zastępczych oraz tych w trudnej sytuacji skorzystało prawie **1500** osób (ponad 400 rodzin).

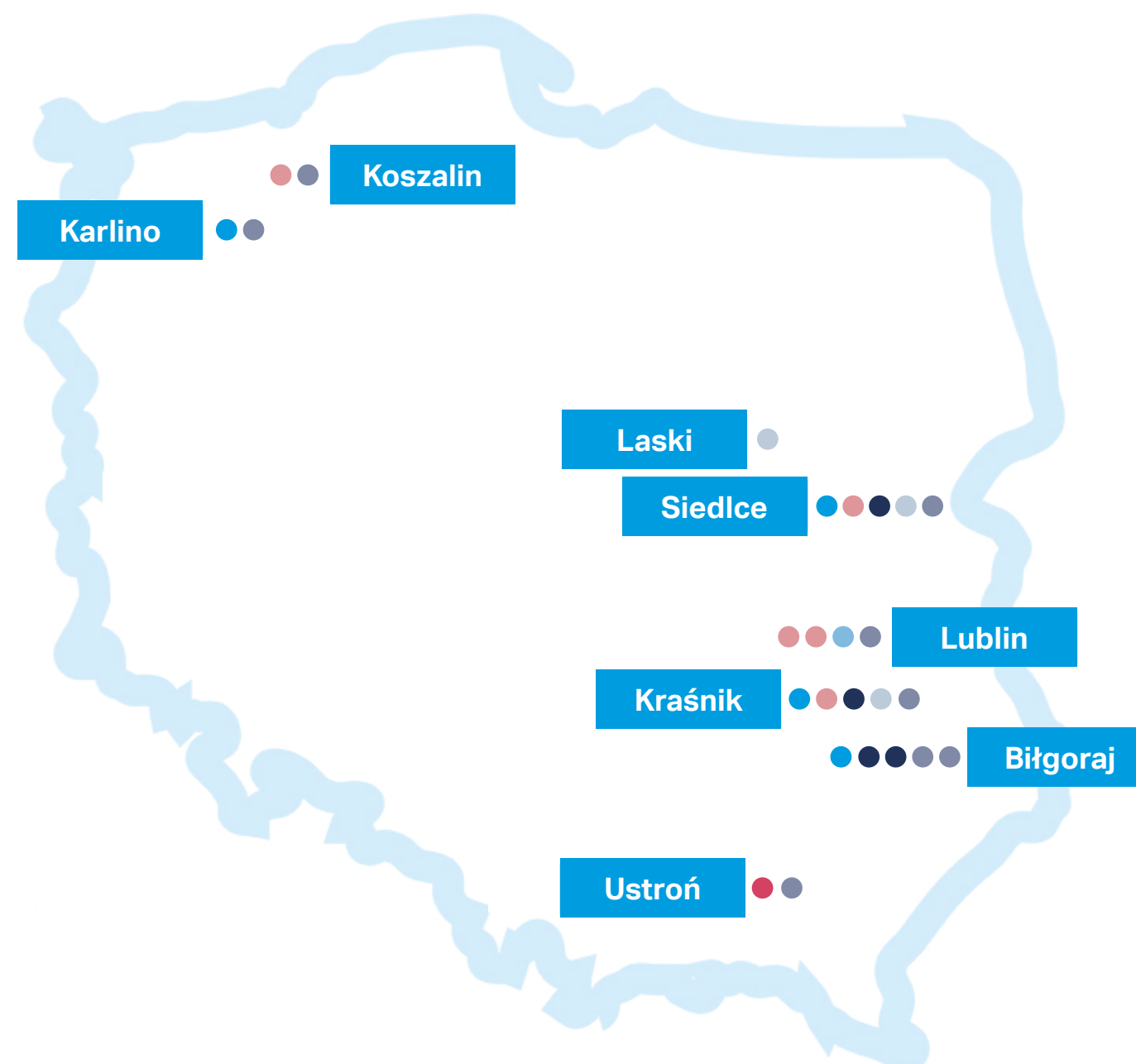
5000
beneficjentów

pomogliśmy ponad **5 000** beneficjentom SOS w Kamerunie i Zimbabwe.

W ramach naszych działań prowadzimy:

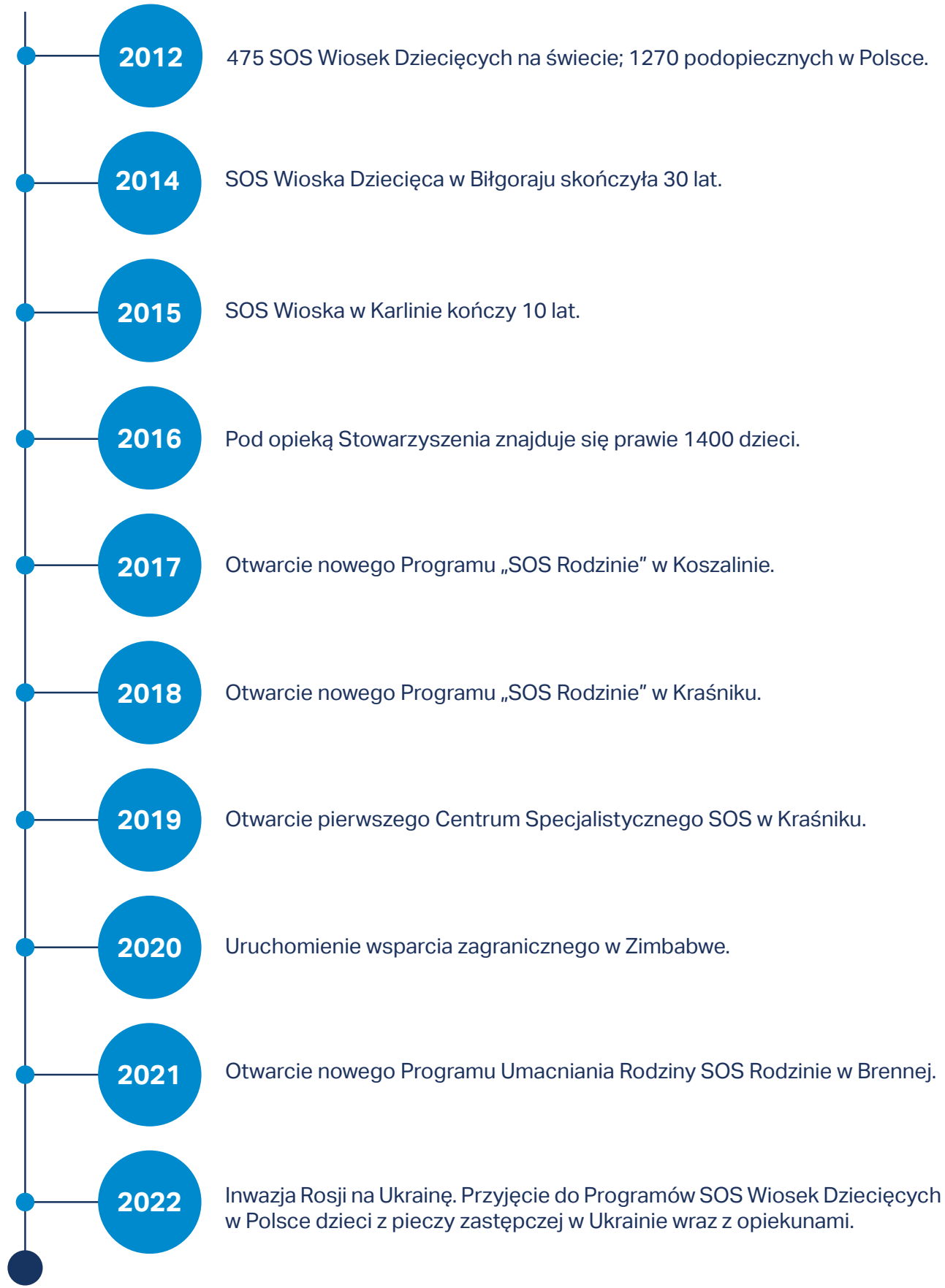
- 4 Wioski Dziecięce SOS w Biłgoraju, Kraśniku, Siedlcach i Karlinie,
- 2 Młodzieżowe Wspólnoty Mieszkaniowe SOS w Siedlcach i Koszalinie, 2 Domy Młodzieży SOS w Lublinie oraz 1 Mieszkanie Chronione w Kraśniku,
- Rodzinny Dom Czasowego Pobytu „Sindbad” w Ustroniu,
- 2 placówki interwencyjne w Biłgoraju i Kraśniku, 1 placówka specjalistyczno-terapeutyczna w Biłgoraju i 1 placówka socjalizacyjna z miejscami interwencyjnymi "Przystań" w Siedlcach,
- Dom dla Dzieci i Rodzin z ukraińskiej pieczy zastępczej w Lublinie,
- 3 Centra Specjalistyczne SOS w Kraśniku, Siedlcach i Laskach,
- 8 Programów Umocniania Rodziny „SOS Rodzinie”.

5. HISTORIA

Hermann Gmeiner, twórca SOS Wiosek Dziecięcych, pochodził z Austrii. Mając 5 lat stracił matkę, której ostatnie wypowiedziane przed śmiercią słowa: „Bądź zawsze dobry” towarzyszyły mu przez całe życie. Jako student medycyny założył pierwszą Wioskę Dziecięcą w Imst dla sierot wojennych. Były to początki działalności Stowarzyszenia, któremu nadał łacińską nazwę „Societas Socialis” – w skrócie „SOS”. Jest to nawiązanie do międzynarodowego hasła wzywającego pomocy na pełnym morzu: Save our Souls! (Ratujcie nasze dusze!)

6. SYTUACJA W KRAJU

PIECZA ZASTĘPCZA W POLSCE

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2021 r. wyniosła ogółem 72 941, wobec 72 063 w 2020 r. (jest to wzrost o 1,2%). Dzieci w pieczy rodzinnej było 56 656, podczas gdy w pieczy instytucjonalnej przebywało 16 285 dzieci. W 2021 r. wskaźnik deinstytucjonalizacji wzrósł o 1% i wyniósł 78% - taki właśnie procent dzieci przebywał w rodzinnej pieczy zastępczej (gdyby włączyć placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego - wskaźnik wyniósłby aż 79,7%). Odsetek dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do ogólnej populacji dzieci w przedziale do 18. roku życia wzrósł w 2021 r. o 0,02 pkt procentowego i osiągnął poziom 0,88%.

W 2021 r. z rodzin naturalnych do rodzinnych form pieczy zastępczej skierowanych zostało 8963 dzieci (wobec 7602 dzieci w 2020 r.), natomiast do form instytucjonalnych 4500 dzieci (wobec 3708 dzieci w 2020 r.). W 2021 r. napłynęło do pieczy zastępczej z rodzin naturalnych 13 463 dzieci, tj. aż o 2153 dzieci więcej niż w roku 2020. Wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej prawdopodobnie był spowodowany odmrożeniem działania sądów rodzinnych (ze względu na obostrzenia pandemiczne działały one w specjalnym trybie). 93% tych dzieci umieszczono w pieczy po raz pierwszy, 6% po raz drugi, a 1% po raz trzeci i kolejny. O 437 w stosunku do roku poprzedniego wzrosła natomiast liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.

W roku 2021 aż ponad 1800 dzieci poniżej 10 roku życia zostało umieszczonych w pieczy instytucjonalnej, z wyłączeniem placówek typu rodzinnego. Ponad 1000 spośród tych dzieci miało 6 lat i mniej, choć zgodnie z obowiązującymi przepisami do placówek w ogóle nie powinny trafiać dzieci młodsze niż 10-letnie.

Na koniec 2021 r. w pieczy zastępczej przebywało 11 710 osób, które ukończyły 18. rok życia i kontynuowały naukę. Tak więc osoby pełnoletnie stanowiły 16,1% ogółu osób objętych pieczą zastępczą. W 2021 r. 2160 pełnoletnich osób opuściło placówki, z czego aż 29% powróciło do swoich rodzin naturalnych, natomiast 56% założyło własne gospodarstwa domowe. W zestawieniu z 78% młodych osób, które założyły własne gospodarstwa domowe, opuszczając rodziny zastępcze, świadczy to może o słabszym przygotowaniu do startu w dorosłość wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. Jednocześnie sukcesywnie spada liczba młodych osób, które po opuszczeniu pieczy zastępczej wracają do swoich rodzin pochodzenia.

W 2021 funkcjonowała podobna liczba rodzin zastępczych, co w roku poprzednim i o 100 więcej instytucjonalnych form pieczy. Jednocześnie obniżyła się średnia liczba wychowanków w placówkach (z 14 do 13).

W roku 2021 przeszkolono 3820 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnych domów dziecka lub prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego (wiele szkoleń odbywało się w formie zdalnej); może to przyczynić się do zwiększenia liczby miejsc dla dzieci w pieczy rodzinnej. Na koniec roku 2021 w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 168 małoletnich matek, zaś w pieczy instytucjonalnej - 42.

Na koniec 2021 r. w pieczy zastępczej przebywało 8721 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (9,1% wszystkich dzieci w pieczy); 6633 spośród nich przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej, a 2088 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. 2 459 dzieci ze zdiagnozowanym Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych FASD przebywało w pieczy w roku 2021 (liczba dzieci w pieczy z tą diagnozą rośnie).

WSPARCIE RODZINY W POLSCE

Na podstawie informacji Rady Ministrów o realizacji w 2021 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w Polsce było zatrudnionych 3786 asystentów rodziny. Stanowi to spadek o 1% w stosunku do 2020 roku. 87% z nich pracowało w oparciu o umowę o pracę (zadaniowy czas pracy) - na tym samym poziomie w stosunku do roku ubiegłego. Asystenci są zatrudnieni w 91% gmin na terenie kraju (spadek o 1% w stosunku do roku 2020). Zanotowano również 10,7% wzrost funduszy przeznaczonych na zatrudnienie asystentów rodziny. Jedynie 3% z ogółu asystentów rodziny było zatrudnione przez podmioty inne niż samorządy.

Z usług asystentów rodziny w 2021 r. skorzystało ogółem 43 188 rodzin (wzrost o ok. 3% w stosunku do 2020 r.), w tym 9167 rodziny zobowiązane zostały do współpracy z asystentem przez sąd (wzrost o ok. 16% w stosunku do 2020 roku i ok. 30% w stosunku do 2019 roku). Ma na to wpływ nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (większy nacisk na wsparcie rodziny zagrożonej ubóstwem). Na jednego asystenta rodziny przeciętnie przypada 9 rodzin (spadek o 2 rodziny w stosunku do 2020). Ze wsparcia asystentów „z ustawy za życiem” skorzystało 940 rodzin (w tym 141 rodzin z kobietą w zagrożonej ciąży).

Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wyniósł 26 miesięcy (w 2017 było to 15 miesięcy, w 2018 - 17 miesięcy, w 2019 - 21 miesięcy, a w 2020 - 25 miesięcy). Spośród 43 188 rodzin, z którymi asystenci rodziny prowadzili pracę w 2021 r., dla 13 293 rodzin (co stanowi 31% ogółu rodzin korzystających z pomocy asystentów) współpraca ta zakończyła się w 2020 r., w tym w 5831 (44%) przypadkach nastąpiło to w związku z osiągnięciem założonych celów. Oznacza to utrzymanie takiego samego wskaźnika w stosunku do poprzedniego roku. W 34% przypadków praca zostaje zakończona ze względu na brak współpracy ze strony rodziny, w 8% zmieniono metodę pracy, w 11% pracę zakończono ze względu na brak efektów, 3% to inne powody.

W 2021 r. funkcjonowało 2061 placówek wsparcia dziennego, z których 1136 to placówki niepubliczne. W stosunku do 2020 r. jest to o 134 placówki wsparcia dziennego więcej. Do gminnych placówek wsparcia dziennego uczęszczało w roku sprawozdawczym 31 507 dzieci. Oznacza to spadek liczby dzieci uczęszczających o 500 w stosunku do roku 2020. Trend może wskazywać na otwieranie placówek w mniejszych społecznościach.

W 2021 r. placówki typu opiekuńczego stanowiły 60% ogółu placówek wsparcia dziennego. Placówki specjalistyczne i pracy podwórkowej stanowiły odpowiednio 21% i 19% ogółu placówek. Niepokoi spadek liczby placówek specjalistycznych.

Ponadto w 2021 r. działało 57 (spadek o 4 rok do roku) placówek wsparcia dziennego o charakterze ponadgminnym, w tym 29 (2 mniej niż w 2020 r.) z nich prowadzone były przez podmiot inny niż samorząd powiatowy.

W 2020 r. funkcjonowało 59 rodzin wspierających, co oznacza znaczący kolejny spadek w stosunku do 2020 o 8 rodzin, a w stosunku do o 2019 r. 107 rodzin. 45 rodzin prowadziło pracę krócej niż 12 miesięcy. Ze wsparcia ze strony ogółu rodzin skorzystało 65 rodzin potrzebujących pomocy.

7. KLUCZOWI PARTNERZY NA SZCZEBLU KRAJOWYM

W 2022 r. na podstawie umów z władzami samorządowymi (powiatowymi i gminnymi), realizowaliśmy zadania publiczne – wśród nich 8 w ramach opieki zastępczej, 1 na mieszkanie chronione i 9 w obszarze wsparcia rodziny. Dodatkowo podpisaliśmy porozumienie na rzecz wsparcia rodzin z władzami samorządowymi Miasta Krasnik i Gminy Brenna. Angażowaliśmy się w takie programy, jak Erasmus Plus – program skierowany do osób pracujących z młodzieżą oraz wspierający rozwój młodych, a także Europejski Fundusz Strukturalny – program zorientowany na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

8. OPIEKA ZASTĘPCZA

W roku 2022 przyjęliśmy do opieki zastępczej ponad dwa razy więcej dzieci niż w ostatnich 2 latach, tj. 75 dzieci do opieki zastępczej i 2 osoby dorosłe do Mieszkania Chronionego SOS, podczas gdy w 2021-2020 przyjęliśmy łącznie 70 dzieci. Z naszej pomocy przestało korzystać w 2022 roku 57 osób z pieczy zastępczej i Programów młodzieżowych (w 2021 – 63 osoby), w tym 20 zaczęło samodzielne życie, 3 osoby odeszły z SOS po ukończeniu 18 r.ż., 12 wróciło do rodziny pochodzenia, 21 na podstawie postanowienia sądu zostało skierowanych do pieczy zastępczej poza SOS, 1 osoba z innych powodów (zawieszony udział w Programie opieki ograniczonej).

Średnia liczba dzieci w rodzinach SOS wzrosła pierwszy raz od kilku lat – z 4,5 dzieci w rodzinie na 4,7. (tendencja malejąca od 2013, w którym przypadało 5,5 dzieci na rodzinę, w 2018 było ich już 5,0). W roku 2022 – tak samo jak w rok wcześniej – 40% rodziców, których dziećmi opiekowaliśmy się w pieczy zastępczej, pozbawionych było władzy rodzicielskiej. 44% miało ograniczoną władzę (31% w 2021), 4% zawieszoną (rok wcześniej 3%). Wśród wszystkich naszych podopiecznych 13% to osoby pełnoletnie, które nadal mieszkają w naszych formach opieki zastępczej oraz korzystające z opieki ograniczonej (w roku 2021 – 25%).

Naszemu podopiecznym zaoferowaliśmy szeroką gamę zajęć dodatkowych. Każdy podopieczny pieczy zastępczej uczestniczył średnio w 4,7 zajęciach. Były one realizowane z różną częstotliwością, od cotygodniowych, cyklicznych zajęć realizowanych w oparciu o PPD, po zajęcia rekreacyjne, realizowane w okresach wypoczynku weekendowego czy wakacyjnego.

Poza tym, że na co dzień byli pod opieką rodziców SOS czy wychowawców, nasi podopieczni korzystali z szerokiej opieki specjalistycznej, zarówno ze strony naszych wewnętrznych specjalistów, jak i z konsultacji zewnętrznych. Dzieci i młodzież korzystają ze wsparcia m. in. lekarzy pediatrów, psychologów, pedagogów, logopedów, terapeutów i psychoterapeutów, neurologów czy psychiatrów dziecięcych. W 2022 roku 74 naszych podopiecznych regularnie pracowało indywidualnie z psychologami zatrudnionymi przez SOS Wioski Dziecięce, a 45 korzystało z pomocy terapeutów zewnętrznych. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne objęły opieką 43 podopiecznych Organizacji.

Od momentu wybuchu wojny w Ukrainie SOS Wioski Dziecięce w Polsce zapewniły zakwaterowanie i pomoc łącznie ok. 200 wychowankom i opiekunom z ukraińskich rodzin zastępczych, ewakuowanym z Programów prowadzonych przez SOS Ukraina oraz 14 podopiecznym ukraińskiego domu dziecka. Część ukraińskich rodzin opuściła nasze Programy, udając się na Zachód Europy. Na koniec 2022 r. gościliśmy dalej w naszych Programach 166 osób z Ukrainy, w tym 124 dzieci. W każdym Programie SOS, który przyjął gości z Ukrainy, zatrudniono dwujęzycznego koordynatora, który wspiera ich we wszelkich codziennych wyzwaniach, związanych z zamieszkaniem w Polsce. Z dziećmi pracowali

przede wszystkim specjaliści ukraińscy, zatrudniliśmy też dwóch ukraińskich psychologów w Karlinie i Kraśniku; niektóre dzieci korzystały z możliwości dołączenia do zajęć grupowych odbywających się na terenie naszych wiosek dziecięcych i integracji z polskimi podopiecznymi.

Dla poprawy kondycji psychicznej dzieci i młodzieży ukraińskiej, wprowadziliśmy nowy rodzaj interwencji. Są to zajęcia prowadzone metodą TeamUp, wypracowaną przez organizacje specjalizujące się w pomocy dzieciom – ofiarom wojny: Unicef i War Child Holland. Zajęcia to odpowiedź na potrzeby dzieci z doświadczeniem konfliktu zbrojnego: potrzeby bezpieczeństwa, stałości, nadania struktury, radzenia sobie z przytłaczającymi emocjami, radzenia sobie w nowym środowisku, integracji z nową grupą rówieśniczą, przełamania bariery językowej. Zajęcia te są prowadzone jako ustrukturyzowane zajęcia ruchowe w grupach wiekowych 6-11 i 12-17 lat, pomagające dzieciom radzić sobie z emocjami. Aby wprowadzić metodę, zorganizowaliśmy we współpracy z SOS Wioski Dziecięce Włochy szkolenie wprowadzające z twórcami metody z organizacji War Child Holland. Przeszkoleni animatorzy prowadzili zajęcia z dziećmi ukraińskimi i polskimi w naszych SOS Wioskach Dziecięcych oraz podczas wakacyjnych wyjazdów. Następnie nawiązaliśmy współpracę z Ukraińską Organizacją Skautowską w Polsce. W ramach niej, w 2022 r. odbyło się 10 sesji zajęciowych w Lublinie, z których skorzystało łącznie 31 ukraińskich dzieci w wieku 6-11 lat. W kolejnym roku planujemy rozszerzenie liczby partnerów, aby dotrzeć do kolejnych dzieci potrzebujących wsparcia. Dla wysokiej jakości pracy nasi animatorzy są objęci stałym wsparciem master trenerów i uczestniczą w interwizjach.

We współpracy z naszą Organizacją międzynarodową, polskie i ukraińskie dzieci z Programów SOS skorzystały z letniego wypoczynku we Włoszech. W Caldonazzo w terminie 6-20 lipca 2022 roku wypoczywało 79 dzieci i ich opiekunów zastępczych z Ukrainy.

Wyzwania

W Polsce, jak również w całej naszej Organizacji, nie mamy wystarczającej liczby kandydatów, aby tworzyć nowe rodzinne formy pieczy zastępczej, w tym umożliwiające umieszczenie dzieci w trybie interwencyjnym. W związku z tym, potrzebujące dzieci przyjęliśmy – często w trybie pilnym – nie tylko do placówek interwencyjnych, ale również do rodzin SOS już funkcjonujących. Stanowi to ogromne wyzwanie dla rodziców SOS oraz całego systemu rodziny, prowadzonego przez Stowarzyszenie.

W skali kraju ogromnym problemem jest dostęp do specjalistów w zakresie zdrowia psychicznego. Także i my mierzymy się z trudnościami w tym zakresie, poszukując psychologów do naszych zespołów oraz chcąc odpowiedzieć na potrzeby dzieci, które wymagają specjalistycznej pomocy psychiatrycznej, tj. opieki stacjonarnej lub na oddziałach dziennych. Uważnie śledzimy efekty reformy psychiatrii (więcej informacji w części 2.3), jednocześnie zapewniając naszym podopiecznym fundusze na konsultacje psychiatryczne i psychoterapię w sektorze prywatnym. Trudne doświadczenia życiowe naszych podopiecznych i obciążenia, którym podlegają, stwarzają czasami potrzebę stosowania farmakoterapii lub hospitalizacji. Uważnie monitorujemy te formy pomocy, aby mieć pewność, że są stosowane tylko tak długo, jak jest to niezbędne. W roku 2022 przeprowadziliśmy w naszych Programach SOS szczegółowy monitoring związany z farmakoterapią i hospitalizacjami podopiecznych. Wyniki wskazały, że w badanym okresie (2,5 roku poczynając od 1.01.2020) 29% naszych podopiecznych przyjmowało leki psychotropowe, a hospitalizacją objęto 16 dzieci i młodzieży. Wyniki ankiet wśród opiekunów zastępczych wskazały, że leki są podawane dzieciom wyłącznie na podstawie wskazań lekarza oraz w większości akceptowane przez dzieci i podawane pod kontrolą opiekunów. W pojedynczych przypadkach występuje potrzeba lepszego zabezpieczenia dostępu do leków przez osoby trzecie, zwłaszcza tych przyjmowanych przez pełnoletnich podopiecznych. Opiekunowie wskazali na potrzebę zwiększenia dostępu do psychiatrów dziecięcych i bardziej systematycznej pracy indywidualnej podopiecznych z psychologami wewnętrznymi. Wśród postulatów opiekunów zastępczych znalazła się potrzeba rozwoju kompetencji związanych ze zdrowiem psychicznym, w tym organizowania webinarów dot. opieki nad dziećmi leczonymi psychiatrycznie.

Szczególnym wyzwaniem w 2022 roku, w związku z wybuchem wojny w Ukrainie, była potrzeba zadbania o ukraińskie rodziny uciekające z terenów objętych działaniami wojennymi, w tym rodziny zastępcze oraz dzieci z opieki instytucjonalnej w Ukrainie. Dołączyły one do naszych Programów i otrzymały niezbędną pomoc w zakresie codziennych wyzwań po zamieszkaniu w Polsce, w kwestiach zdrowotnych oraz tych związanych z edukacją czy adaptacją do nowych warunków.

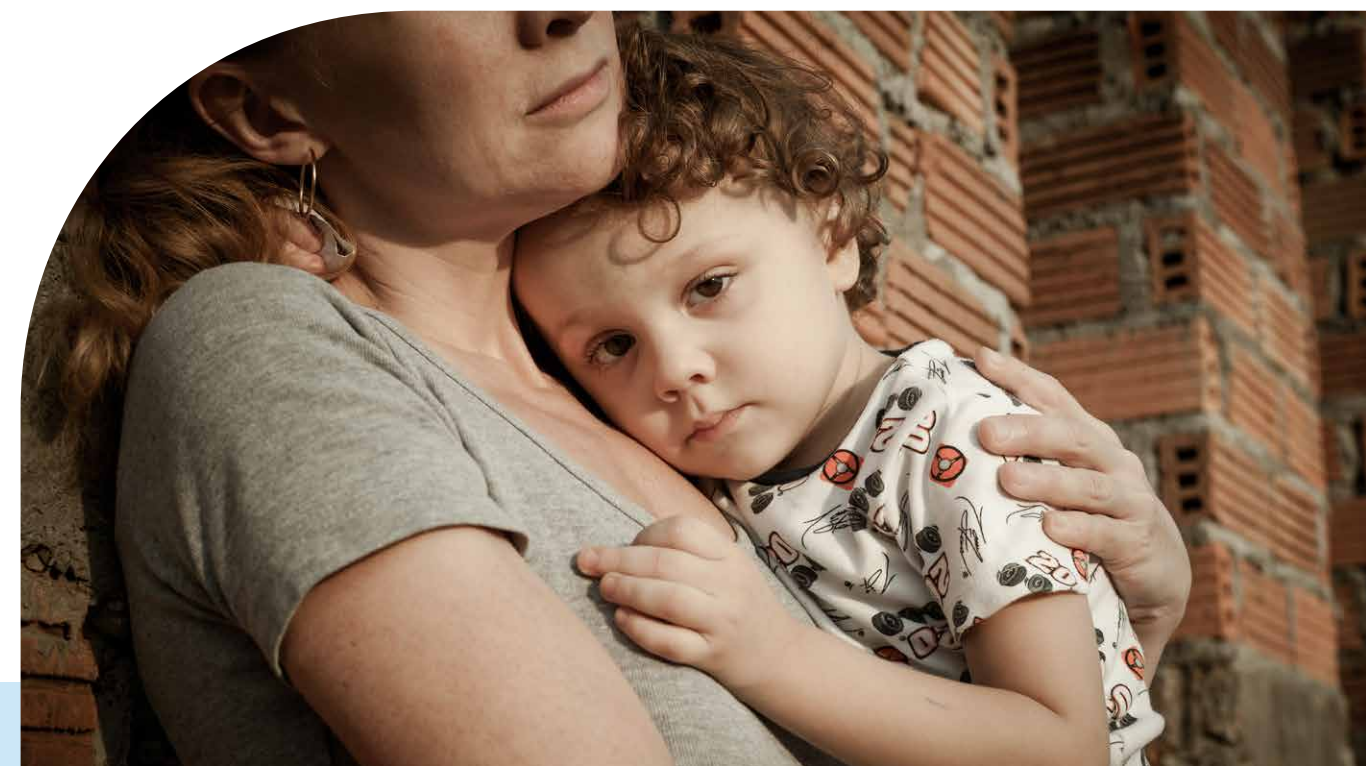
9. UMACNIANIE RODZIN

Na koniec 2022 roku pod opieką Programów Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie”, znajdowało się 375 rodzin, w których wychowuje się 875 dzieci. W 2022 roku pomagaliśmy łącznie 529 rodzinom, w których wychowywało się 1183 dzieci. Do Programów Umacniania Rodziny dołączyło 91 rodzin (w 2021 - 102 nowe rodziny, w 2020 - 65 rodzin), w których wychowuje się 214 dzieci. Z pomocy Programów Umacniania Rodziny przestały korzystać 154 rodziny (w 2021 - 194 rodziny), w tym 112 rodzin, które samodzielnie zapewniają swoim dzieciom szczęśliwy dom (230 dzieci i młodzieży oraz 198 dorosłych opiekunów, tj. 429 byłych beneficjentów). Dla porównania w roku 2021 usamodzielniały się 54 rodziny.

PUR Karlino i PUR Koszalin kontynuuje realizację projektu RPO Pomocna Dłoń (o wartości 2,2 mln PLN) – pozyskane środki umożliwiły m.in. dalsze prowadzenie dwóch nowych placówek wsparcia dziennego, w tym jednej specjalistycznej. PUR Koszalin rozwinął nową lokalizację – gmina Świeszyno.

Funkcjonujący od 2009 roku PUR Biłgoraj I podpisał porozumienie o współpracy z gminą Księżpol – rodziny z w/w gminy zostaną objęte wsparciem pracowników PUR. Ma to duże znaczenie w kontekście osób żyjących w ubóstwie i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ponieważ w 2019 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (AROPE) oraz niedostatkiem, mimo notowanych spadków nadal osiąga dosyć wysokie wartości dla makroregionu wschodniego Polski, w których funkcjonują aż 4 nasze Programy Umacniania Rodziny.¹

Wśród osiągnięć należy również podkreślić rozwój PUR Siedlce i utworzenie nowej lokalizacji w Woli Wodyńskiej (wsparcieienne oraz praca środowiskowa) oraz rozwój PUR Kraśnik – punkt konsultacyjny w Zakrzówku oferuje zajęcia dla dzieci oraz pracę z rodzinami wraz zewsparciem specjalistycznym.

10. OPIEKA NAD MŁODZIEŻĄ

Młodzież uczestniczyła w szeregu zajęć, mających na celu ich aktywizację zawodową oraz zdobywanie dodatkowych kwalifikacji, tak aby miały lepszy start w samodzielne życie. Oferta dla młodych w pieczy zastępczej i opiece ograniczonej objęła 379 aktywności, realizowanych z różną częstotliwością. Młodzież w PUR skorzystała ze 101 aktywności, które zapewniały nasza Organizacja, szkoły czy inne współpracujące z nami instytucje.

Dodatkową ofertą dla młodych i dla osób pracujących z młodzieżą były działania w ramach projektu międzynarodowego Erasmus + Power for Youth Leaving Care (P4YLC), który realizowany był od grudnia 2019 do 30 czerwca 2022 roku. Adresowany do 60 młodych ludzi w wieku 18-25 lat, opuszczających pieczę zastępczą oraz 60 pracowników młodzieżowych z 6 międzynarodowych Stowarzyszeń SOS z Albanii, Kosowa, Macedonii Północnej, Polski, Bułgarii i Serbii.

W realizacji projektu w roku 2022, ze strony SOS PL, wzięło łącznie udział 28 młodych ludzi, 7 pracowników opieki nad młodzieżą oraz 1 koordynator krajowy. Dla uczestników projektu przygotowanych było 25 różnych aktywności, m.in.:

- 22.02.2022 – Wirtualne spotkanie uczestników projektu, z SOS PL wzięło udział 4 pracowników młodzieżowych oraz koordynator krajowy.
- 25-27.03.2022 – Spotkanie studyjne F2F w mieszkaniach chronionych w Kraśniku, w którym uczestniczyło 10 młodych osób, 2 pracowników opieki nad młodzieżą i 2 koordynatorów krajowych – uczestników projektu z Bułgarii i Polski. Tematyka spotkania dotyczyła oceny aktualnego poziomu przygotowania młodych ludzi do zakończenia opieki oraz poziomu ich partycypacji w powyższym procesie.
- 30.03-01.04.2022 – 4 pracowników opieki nad młodzieżą oraz koordynator krajowy z Polski, wspólnie z ich odpowiednikami z Bułgarii (5) i Macedonii Północnej (5), spotkali się F2F na warsztatach w Sofii (Bułgaria). Celem spotkania była wymiana dobrych praktyk profesjonalistów w obszarze zakończenia opieki i usamodzielnienia oraz zaproponowanie i wypracowanie rekomendacji mogących pomóc w przyszłości usprawnić powyższe procesy.
- 13.06.2022 – Z udziałem 20 młodych ludzi, 3 pracowników opieki nad młodzieżą i krajowego koordynatora z SOS PL odbyło się spotkanie, którego celem było wypracowanie krajowych propozycji rekomendacji procesów zakończenia opieki ze strony młodych osób przebywających w pieczy zastępczej.
- 15-16.06.2022 – Wirtualna regionalna konferencja podsumowująca wszystkie aktywności i działania projektowe. Stronę polską reprezentowało 5 pracowników młodzieżowych oraz koordynator krajowy. Udział w spotkaniu wzięli przedstawiciele wszystkich 6 krajów uczestniczących w projekcie.
- 25-29.06.2022 – Warsztaty wymiany dobrych praktyk dla młodzieży uczestniczącej w projekcie w Prisztinie w Kosowie. Stronę polską reprezentował 1 młody człowiek oraz koordynator krajowy projektu.

¹„Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 – projekt udostępniony do konsultacji społecznych

11. DZIAŁANIA RZECZNICZE

W 2022 r. parlament uchwalił nowelizację ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dalej: uowrispz), którą procedowano od kilku lat. Stowarzyszenie „SOS Wioski Dziecięce w Polsce” było zaangażowane w prace nad nowelizacją jako strona społeczna. Wspólnie z innymi organizacjami członkowskimi Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, przedłożyło uwagi do projektu nowelizacji uowrispz (druk nr 2429), a przedstawicielka SOS Wiosek Dziecięcych uczestniczyła w posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodzinnej w dn. 13 września 2022 r., na którym procedowano ww. nowelizację.

NOWELIZACJA USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Główne obszary zmian, wprowadzonych nowelizacją, dotyczące pieczy zastępczej, to wzmocnienie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Ma to zostać osiągnięte m.in. poprzez warunkowanie otwarcia nowej formy instytucjonalnej pieczy zastępczej pozytywną opinią Rzecznika Praw Dziecka i zgodą wojewody oraz podwyższenie wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinny dom dziecka – z kwoty nie niższej niż 2168,76 zł brutto do kwoty nie niższej niż 4100 zł brutto miesięcznie. W tym duchu ustawodawca podjął decyzję o utworzeniu centralnego rejestru miejsc w pieczy zastępczej oraz częściowe odblokowanie miejsc w pieczy rodzinnej dla dzieci z innych powiatów niż powiat pochodzenia.

Nowelizacja zakłada także poszerzenie skali pomocy osobom usamodzielniającym się z pieczy zastępczej – wprowadzono m.in. możliwość jednokrotnego powrotu osoby, która opuściła już po osiągnięciu pełnoletności pieczę zastępczą, do dotychczasowej rodziny zastępczej czy też placówki. Umożliwiono objęcie pieczą zastępczą do 25 roku życia osób legitymującym się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności bez konieczności kontynuowania nauki.

Braliśmy udział także w spotkaniach organizowanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej poświęconych m.in. deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej oraz rozwoju rodzicielstwa zastępczego w dn.14 listopada 2022 r. w Warszawie.

W związku z wybuchem wojny w Ukrainie konieczne okazały się regulacje prawne umożliwiające osobom uciekającym do Polski i pozostającym na jej terytorium legalizację pobytu i korzystanie z różnych świadczeń, również finansowych. W toku prac nad ustawą i jej licznymi nowelizacjami brały udział organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie „SOS Wioski Dziecięce w Polsce”. Dzieliлись się tam doświadczeniami i wyzwaniami z zakresu wsparcia uchodźców, zwłaszcza rodzin zastępczych z SOS Ukraina i grupy dzieci z domu dziecka przyjętej wraz z opiekunami do SOS Wiosek Dziecięcych oraz wspierania rodzin zastępczych z Ukrainy w innych częściach Polski.

Aby monitorować skalę przyjazdu do Polski dzieci przekraczających granicę pod opieką innej osoby niż sprawującej nad nim faktyczną pieczę oraz dzieci, które przed przyjazdem do Polski były w pieczy zastępczej w Ukrainie, **specustawa wprowadziła ewidencję małoletnich obywateli Ukrainy.** Ewidencja jest prowadzona za pomocą systemu teleinformatycznego przez ministra właściwego do spraw rodziny i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie. W praktyce system, uchwalony już marcu 2022 r., zaczął funkcjonować pod koniec pierwszego półrocza 2022 r. **Celem ewidencji jest możliwość odtworzenia miejsca pobytu dziecka i jego tymczasowego lub zastępczego opiekuna, a tym samym zwiększenie ochrony dzieci przed uprowadzeniem, handlem ludźmi czy niewłaściwą opieką.**

Zgodnie z informacją przekazaną przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej **w Polsce przebywa 2145 dzieci z ukraińskiej pieczy zastępczej**, które wjechały do Polski wraz ze swoimi opiekunami lub rodzicami zastępczymi. 220 ukraińskich dzieci zostało umieszczonych w Polsce w różnych formach pieczy zastępczej działającej na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w większości polskich placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych². Widoczny zatem jest trend umieszczania dzieci ukraińskich w pieczy zastępczej w sytuacji, gdy opiekun tymczasowy nie potrafi lub nie może dłużej sprawować nad dzieckiem pieczy.

Stowarzyszenie „SOS Wioski Dziecięce w Polsce” mając na celu dobro dzieci uchodźców, którzy przybyli do Polski będąc umieszczonymi w pieczy zastępczej w Ukrainie oraz monitorując wyzwania związane z opieką tymczasową, aktywnie włączyło się w pracę grupy roboczej Child Protection Sub Working Group, która jest koordynowana przez UNHCR, Unicef oraz Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

Dzieląc się wyzwaniami, dobrymi praktykami oraz przekazując informacje o polskich regulacjach prawnych, Stowarzyszenie uczestniczyło jako prelegent lub konsultant w spotkaniach roboczych i webinariach organizowanych przez organizacje międzynarodowe: Eurochild, Better Care Network, Save the Children, Unicef ECARO, International Centre for Migration Policy Development (ICMPD) oraz krajowe: Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej czy Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.

Na bieżąco wymienialiśmy informację z biurem międzynarodowym i regionalnym biurem międzynarodowym SOS Children’s Villages International.

Przedstawicielka SOS Wiosek Dziecięcych w imieniu Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej współpracuje z Eurochild. W ramach tych działań w roku 2022 opracowany został wkład do raportu Eurochild “(In)visible children - Eurochild 2022 report on children in need across Europe”, dotyczący sytuacji dzieci w pieczy zastępczej w Polsce, w tym dzieci uchodźczych z Ukrainy z różnych form pieczy zastępczej.

W roku 2022 zgodnie z harmonogramem realizowanego od 1 grudnia 2021 roku projektu „Partnerstwo dla samodzielności” ze środków programu „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030” opracowane zostały dwa innowacyjne modele standardów usamodzielnienia (a) z pieczy zastępczej i (b) rodziny wieloproblemowej oraz rzecznictwo prowadzące do zmiany społecznej w obszarze podnoszenia jakości wsparcia osób usamodzielnianych.

Oba modele zostały wypracowane w procesie kokreacji i za pomocą metodyki *design thinking*, pokazującej użytkownikowi inną perspektywę tego procesu niż dotychczasowa. Nowe spojrzenie pochodziło od beneficjentów (usamodzielnionych rodzin wieloproblemowych oraz osób usamodzielnionych z pieczy zastępczej) oraz ekspertów, którzy na co dzień pracują z tymi grupami beneficjentów. Należą do nich pracownicy jednostek samorządowych (w tym ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, gminnych placówek wsparcia dziennego czy placówek opiekuńczo-wychowawczych), a także rodzice zastępczy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Dzięki tak kompletnemu i kompetentnemu procesowi wypracowany model jest trafny i odzwierciedla potrzeby oraz wyzwania, stojące przed wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w proces usamodzielniania rodziny przeżywającej wielorakie problemy bądź usamodzielniania z pieczy zastępczej.

W 2023 r. planowane są działania samorzecznicze i rzecznicze w oparciu o przygotowane modele.

²dane nadzień 9 października 2022 r. za informacją Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej przekazaną Stowarzyszeniu SOS Wioski Dziecięce w Polsce

12. WSPARCIE NA RZECZ UKRAINY

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce od pierwszych dni rosyjskiej inwazji na Ukrainę, tj. od 24 lutego 2022 roku, zaangażowało się aktywnie w pomoc ukraińskim uchodźcom przybywającym do Polski. W pierwszym okresie wojny skupiliśmy się na działaniach doraźnych, pomagając w przyjeździe do Polski oraz w dalszej relokacji do Czech i Niemiec ponad 120 rodzicom zastępczym z dziećmi ewakuowanymi z Dniepropietrowska, Mariupola i innych regionów Wschodniej i Centralnej Ukrainy. Dodatkowo, prowadziliśmy skoordynowane działania partnerskie z organizacjami pozarządowymi wchodzącymi w skład Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej oraz naszej siostrzanej organizacji SOS Wioski Dziecięce Ukraina, która po wybuchu wojny znalazła tymczasową siedzibę w Warszawie. W ich wyniku pomogliśmy blisko 150 osobom z rodzin zastępczych w znalezieniu odpowiednich mieszkań na terenie Polski, dostosowanych do ich potrzeb oraz w dostępie do specjalistycznej opieki medycznej. Ponad 200 innym osobom z rodzin zastępczych z Ukrainy udzieliliśmy wsparcia prawnego, zapewniając również bezpośrednią pomoc materialną (m.in. zakup artykułów pierwszej potrzeby, lekarstw, zabawek, laptopów, sprzętu sportowego) oraz pomagając w zapisach ukraińskich dzieci do polskich szkół. Wspieraliśmy też interwencje prawne w przypadkach, gdy istniało podejrzenie łamania praw ukraińskich dzieci. W trakcie wakacji zorganizowaliśmy letni wypoczynek dla blisko setki dzieci z Ukrainy.

Jednocześnie już w pierwszych tygodniach wojny w naszych Programach w Biłgoraju, Karlinie, Kraśniku, Lublinie i Siedlcach znalazło schronienie ok. 200 ukraińskich dzieci i opiekunów ewakuowanych z placówek na wschodzie kraju, prowadzonych przez SOS Ukraina. Większość rodzin zastępczych z dziećmi przebywa w naszych Programach do dziś, otrzymując bezpłatne zakwaterowanie, wyżywienie, pełne wsparcie materialne oraz pomoc specjalistyczną. Dodatkowo, w listopadzie 2022 roku otworzyliśmy w Lublinie Dom dla Dzieci, do którego przyjęliśmy łącznie 32 ukraińskich dzieci z opiekunami. Budynek, przekazany przez prywatnego darczyńcę, został przez nas zaadaptowany do potrzeb dzieci i wyremontowany. **Na koniec grudnia 2022 łącznie w naszych Programach przebywało 166 osób z Ukrainy, w tym 124 dzieci z 20 rodzin zastępczych.**

W ramach doraźnej pomocy bezpośredniej, skierowanej przede wszystkim do ukraińskich rodzin zastępczych, wdrożyliśmy w czerwcu 2022 r. specjalny program pomocy w formie bonów towarowych. Jest on wzorowany na schemacie krótkookresowej pomocy realizowanej m.in. przez UNHCR w kryzysach humanitarnych – tzw. CVA Cash and Voucher Assistance. Oprócz rodzin zastępczych, program objął również ukraińskie rodziny z dziećmi ze specjalnymi potrzebami i niepełnosprawnościami oraz samotne matki z więcej niż trójką dzieci w trudnej sytuacji materialnej. Bony Sodexo o wartości 450 zł na każdego członka rodziny były dystrybuowane przez 3 kolejne miesiące za pośrednictwem sieci organizacji partnerskich zrzeszonych w Polskiej Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej oraz bezpośrednio przez nasze Stowarzyszenie. Program CVA umożliwił ukraińskim rodzinom rozsiąść się po całej Polsce zakup niezbędnych artykułów (m.in. żywności, leków, odzieży, sprzętu AGD, RTV, zabawek, mebli itp.) w ponad sześćdziesięciu tysiącach sklepów na terenie kraju. Do końca grudnia 2022 r. w ramach naszego projektu przekazaliśmy 4335 bonów Sodexo grupie 1445 beneficjentów, w tym 1011 dzieciom. Planujemy kontynuację tego programu również w roku 2023.

Rozumiejac, że wojna na Ukrainie może potrwać jeszcze wiele miesięcy bądź lat, a jej skutki odczuwane będą przez następne dziesięciolecia, w pomocy ukraińskim uchodźcom przyjęliśmy perspektywę długookresową. **W ramach działań długofalowych tworzymy sieć Centrów Specjalistycznych SOS** (dalej również: CS SOS), w których ukraińskie i polskie dzieci z opieki zastępczej otrzymają pomoc psychologiczną, psychoterapeutyczną oraz specjalistyczne terapie w języku ukraińskim i polskim. W styczniu 2023 roku w Laskach pod Warszawą uruchomiliśmy pierwszą z trzech planowanych placówek (kolejne planujemy otworzyć w 2023 roku w Krakowie oraz w Koszalinie). Centrum Specjalistyczne

SOS w Laskach to wyjątkowe, malownicze miejsce, zlokalizowane w otulinie Puszczy Kampinoskiej. Dzieci i młodzież z ukraińskich i polskich rodzin zastępczych, borykające się z problemami wynikającymi z doświadczeń wojennych, traumatycznych i z zaburzeń neurorozwojowych, mogą tam otrzymać kompleksową, bezpłatną pomoc terapeutyczną, psychologiczną, logopedyczną i pedagogiczną oraz dodatkowe terapie wspomagające. Ukraińscy i polscy specjaliści pomagają z uważnością, troską i empatią dzieciom, aby mogły uporać się z trudnościami, odbudować poczucie bezpieczeństwa i odzyskać radość dzieciństwa. W Centrum Specjalistycznym SOS w Laskach wspieramy również rodziców oraz opiekunów dzieci i nastolatków, którzy korzystają z pomocy naszych specjalistów, aby wpłynąć pozytywnie na funkcjonowanie całej rodziny. Program tworzenia CS SOS jest autorskim projektem Stowarzyszenia, bazującym na wieloletnim doświadczeniu w pracy z dziećmi oraz zasobach Organizacji.

13. WSPARCIE ZAGRANICZNE

W roku 2022 Stowarzyszeni SOS Wioski Dziecięce w Polsce kontynuowało również działania na rzecz zrównoważonego rozwoju, angażując się we wspieranie dzieci poza granicami Polski. Łączna roczna kwota wsparcia międzynarodowego w 2022 roku wyniosła 2 587 000 000 PLN.

W tym okresie pomoc finansowana ze środków pozyskanych od polskich darczyńców trafiła już kolejny rok do ponad 5000 osób w Kamerunie i Zimbabwie. Obejmowała ona projekty spełniające społeczne i finansowe cele zrównoważonego rozwoju, m.in.: dobra jakość edukacji – prowadzenie kampanii na temat uzależnień wśród dzieci i radzenia sobie z traumą czy szkolenia opiekunów dzieci zwiększające ich umiejętności rodzicielskie, wiedzę o prawach dziecka i ich zdrowiu. Naszym celem było również zadbanie o zdrowie i ogólną jakość życia, co udało nam się osiągnąć poprzez zorganizowanie dostępu do opieki medycznej i promocję higieny. Ponadto wsparliśmy szkoły w zakresie spełnienia podstawowych potrzeb, w myśl przesłania – „Zero głodu” oraz „Czysta woda i warunki sanitarne” np. poprzez projekty odwiertów studni zasilanych energią słoneczną, dających dostęp do wody pitnej oraz tworzących warunki do uprawy owoców i warzyw.

Dużą część projektów stanowiły działania mające na celu poprawę warunków ekonomicznych rodzin, co z kolei przekłada się na dostęp do środków niezbędnych w zapewnieniu dzieciom właściwej opieki – rodziny otrzymały niezbędne pakiety do rozpoczęcia własnych działalności. Zaczynając od montażu kurników, chlewów i systemów nawadniania ogrodów społecznych, przez dostarczanie zestawów i materiałów do budowy wspomnianych pomieszczeń gospodarczych, uli, nasion oraz młodych kurczaków, a kończąc na szkoleniach z prowadzenia upraw czy hodowli zwierząt, wsparliśmy mieszkańców Kamerunu i Zimbabwe w rozwinięciu ich potencjału. W dalszym ciągu dużym wyzwaniem w realizacji planów były ograniczenia wynikające z nawracających fal COVID-19 oraz pogorszenie sytuacji ekonomicznej w wyniku wojny w Ukrainie. W Zimbabwie, inflacja z 72,7 % w marcu, wzrosła do 285% w sierpniu. W przypadku Kamerunu, wybuch wojny w Ukrainie spowodował kryzys na rynku żywnościowym związany z importem z Rosji. Kamerun znalazł się na 15. miejscu na liście krajów najbardziej zagrożonych skutkami kryzysu (wg PIE, 06.2022). W związku z tym, tak jak w roku ubiegłym, Programy SOS skupiały się na przeciwdziałaniu przemocy domowej i uzależnieniom oraz stabilizacji ekonomicznej rodzin. Przekłada się to na przeciwdziałanie wykorzystywaniu dzieci do pracy, a także zapobieganie utracie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zwłaszcza dziewczynek.

14. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH BIŁGORAJ

Po trudnych latach pracy w sytuacji pandemii COVID-19, w 2022 roku bardzo liczyliśmy na powrót do spokoju i normalności w codziennym życiu i pracy. Niestety wybuch wojny w Ukrainie całkowicie przekreślił te optymistyczne założenia. 24 lutego 2022 roku stało się jasne, że musimy wykorzystać wszystkie nasze zasoby, aby sprowadzić bezpiecznie ukraińskie rodziny i dzieci do Polski. **W pierwszych dniach wojny 69 osób znalazło bezpieczne schronienie w ośmiu rodzinach SOS Programu Biłgoraj. Jednocześnie nasz Program zapewnił opiekę i wsparcie 396 (PUR I i II) dzieciom i młodzieży. W pieczy zastępczej w ciągu roku 86 dzieci wychowywało się w 14 placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w tym: w 12 typu rodzinnego, w 1 typu interwencyjnego i w 1 typu specjalistyczno-terapeutycznego.**

Program Umacniania Rodziny "SOS Rodzinie" wspierał 177 rodzin, z czego 23 rodziny się usamodzielniały. Działania w ramach Programu SOS prowadzone były na podstawie 5 zadań zleconych przez samorządy lokalne. Dodatkowo Program korzystał ze wsparcia 30 partnerów działających na rzecz dzieci. Po długim okresie izolacji pracownicy "SOS Rodzinie" skupiali się na emocjonalnym wsparciu dzieci i rodzin, umożliwiali odreagowanie napięć, a dzięki zatrudnieniu drugiego psychologa, pomoc była jeszcze skuteczniejsza. Po zaspokojeniu potrzeb sfery emocjonalnej, skupiliśmy się w pracy z dziećmi i młodzieżą na wsparciu edukacyjnym.

Wśród 220 uczniów objętych PUR, 100% otrzymało promocję do następnej klasy, a 26 osób otrzymało świadectwa z czerwonym paskiem. 160 dzieci osiągnęło średnie i przeciętne wyniki w nauce. Po zakończonym roku szkolnym 5 dziewcząt zostało wyróżnionych i w nagrodę wyjechały na obóz wakacyjny do Caldonazzo. Był to dla nich wyjątkowy czas, co same potwierdzają słowami: „W końcu czuję się szczęśliwa, chce mi się żyć!” (Marta). „Jestem szczęśliwa, że mogłam wrócić w rodzinne strony. Jeśli ode mnie by to zależało, zostałabym tam znacznie dłużej” - dodała również: „W Polsce mam trudności

z nauką, a tam poczułam, że wyróżniam się od innych. Mogłam uczyć koleżanki i opiekunów języka włoskiego, którego nigdy nie zapomnę. Mam nadzieję, że będę mogła jeszcze kiedyś tam wrócić” (Kiara). Natomiast Milena miała okazję pobyc z rodzeństwem biologicznym, które mieszka na co dzień w Rodzinie SOS w Wiosce.

Pomoc dzieciom w postaci korepetycji (z matematyki dla 22 podopiecznych, z j. angielskiego dla 22 dzieci, z j. niemieckiego dla 1 podopiecznego) dała wymierne rezultaty w postaci postępów w nauce oraz polepszających się ocen z przedmiotów. Udzielone wsparcie przekłada się pozytywnie nie tylko na wyniki, ale jest też ogólnie doceniane przez młode osoby, także w kontekście przyszłych egzaminów kończących dany etap nauczania. Najlepszym tego dowodem jest 14-letnia Ela, która kończąc VIII klasę szkoły podstawowej uzyskała średnią ocen 4,31. Jak sama stwierdza: „Zawsze marzyłam, aby kontynuować naukę w technikum. Gdyby nie wsparcie w postaci korepetycji oraz motywacja ze strony wychowawców, nie spełniłabym tego marzenia”. Dobrym przykładem do naśladowania dla Eli – o czym wspominała – jest postawa 20-letniej Karoliny, która po wielu trudnościach związanych z adaptacją oraz wcześniejszym procesem edukacji ukończyła szkołę branżową I stopnia z wyróżnieniem. Karolina uzyskała najlepszą średnią wśród podopiecznych Wioski uczęszczających do szkół ponadpodstawowych. Wynik 5,17 umożliwił jej dalsze kształcenie w szkole branżowej II stopnia.

15. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH KARLINO

Początek roku 2022 w Programie Karlino to głównie działania związane z przyjęciem rodzin uciekających przed konfliktem zbrojnym w Ukrainie. Dzięki zaangażowaniu pracowników, z początkiem marca do Wioski Dziecięcej SOS w Karlino przybyło 7 rodzin z Ukrainy. W naszej lokalizacji znalazło schronienie 61 osób, w tym 45 dzieci, które zamieszkały w 7 domkach. W ciągu roku część z nich zdecydowała się na powrót do ojczyzny, przez co aktualnie gościmy 50 osób z Ukrainy.

Ponadto w Programie SOS Wiosek Dziecięcych Karlino zapewniliśmy opiekę i wsparcie 326 dzieciom i młodzieży. W ramach pieczy zastępczej prowadziliśmy 9 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 8 typu rodzinnego i 1 typu socjalizacyjnego. Opieką całodobową objęliśmy 58 podopiecznych, natomiast wsparcie w ramach Programów Umocnienia Rodziny „SOS Rodzinie” otrzymało 358 dzieci.

Zadania wsparcia dziecka i rodziny Program SOS realizował na podstawie 6 zadań zleconych przez władze lokalne w ramach zarówno opieki zastępczej, jak i Programów profilaktycznych, tj. umacniania rodziny.

Program Umocnienia Rodziny „SOS Rodzinie” wspierał 118 rodzin, z czego 17 usamodzielnio się. „SOS Rodzinie” w 2022 r. wspierał rodziny w mieście Koszalin i na terenie 3 gmin: Karlino i Białogard i Świeszyno. To był ważny rok dla rozwoju „SOS Rodzinie” – kontynuowaliśmy działania w ramach projektu „Pomocna dłoń – kompleksowy program wsparcia dziecka i rodziny”, dofinansowanego z Funduszy Europejskich. W ramach Programu, od lipca 2022r. rozpoczęliśmy działania na terenie Gminy Świeszyno, gdzie otworzyliśmy Placówkę Wsparcia Dziennego w Giezkwie.

W 5 świetlicach prowadziliśmy zajęcia edukacyjne dla dzieci, wiele godzin przeznaczaliśmy na wyrównywanie szans edukacyjnych naszych podopiecznych, organizowaliśmy zajęcia wyrównawcze z języka angielskiego i matematyki. Dzieci systematycznie uczestniczyły w specjalistycznym wsparciu m.in. logopedy, psychologa, dietetyka. Dodatkowo w Koszalinie podopieczni mieli możliwość uczestniczenia

w psychoterapii, a także systematycznych zajęciach socjoterapeutycznych. W Gminie Karlino dużym powodzeniem cieszyły się warsztaty z psychologiem dotyczące komunikacji, emocji, a także ćwiczenia z trenerami sportowymi, warsztaty zdrowego odżywiania oraz zajęcia z ceramiki, florystyki i fotografii. Dodatkowo we wszystkich świetlicach organizowaliśmy zajęcia tematyczne, m.in. relaksacyjne, kreatywne, ogrodnicze, z programowania, taneczne, sportowe, kulinarne, majsterkowanie. Udział dzieci i młodzieży w organizowanych zajęciach dodatkowych to ważna alternatywa, zapewniająca równowagę dla aktywności podopiecznych w sieci i korzystania z urządzeń mobilnych.

Dbamy o to, aby dzieci od najmłodszych lat rozumiały różnorodność, a także kształtowały własne opinie oparte na akceptacji i szacunku do każdego człowieka. Podopieczni pięciu świetlic poznawali te zagadnienia poprzez zabawę, a także odwiedzając nieznane im dotąd miejsca. Organizowaliśmy liczne lokalne wycieczki m.in. do pasieki w Bruśnie, parku owadogigantów, parku trampolin, aquaparku, wrotkarni, parku linowego, parku rozrywki, kina czy na kręgle. Dzieci i młodzież uczestniczyła również w wyjazdach – podopieczni z gminy Białogard odwiedzili Warszawę, ci z Koszalina i Gminy Świeszyno poznawali Gdańsk i Szczecin. Dzieci mogły spełnić swoje marzenia i poznać Polskę z innej strony: kibicowali oni Reprezentacji Polski w piłce nożnej na Stadionie Narodowym, a nawet uczestniczyli w Gali nagród muzycznych „Fryderyki”.

Ponadto w 2022 roku kontynuowaliśmy wsparcie rodzin, pracowaliśmy w środowiskach domowych oraz organizowaliśmy pomoc adekwatną do potrzeb rodzin. Wzmacnialiśmy sieć wsparcia społecznego poprzez liczne zajęcia grupowe dla rodziców i opiekunów m.in. spotkania integracyjne, profilaktyczne czy kursy prowadzenia gospodarstwa domowego. Rodzice brali również udział w warsztatach podnoszących kompetencje rodzicielskie.

Weekendowe wyjazdy dla większości naszych rodzin do tej pory były tylko pięknym marzeniem. Ze względu na nawał obowiązków i trudną sytuację finansową, z którą na co dzień borykają się nasi podopieczni, nie mogą sobie pozwolić na taką przyjemność. Cieszymy się, że mogliśmy spełnić te marzenia – zorganizowaliśmy dla rodzin dwa wyjazdy z noclegami do Poznania oraz Warszawy, które pozostały w pamięci beneficjentów jako niezwykle chwile spędzone wspólnie w gronie rodzinnym, a my mieliśmy szansę być z nimi, obserwować rozwój umiejętności rodziców i cieszyć się radością dzieci.

Wyjątkowym wydarzeniem w historii Programu Karlino był obóz dzieci w Caldonazzo, w którym uczestniczyły, poznawały się, integrowały i współpracowały dzieci oraz młodzież z pieczy zastępczej i Programów Umacniania Rodziny. Kilkanaście dni spędzonych wspólnie w słonecznej Italii zaowocowało relacjami, wzajemnym wsparciem w kolejnych miesiącach, a obóz stał się spoiwem wzmacniającym sieć wsparcia naszych podopiecznych.

16. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH KRAŚNIK

W 2022 roku w skład Programu SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik wchodziło 12 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” w lokalizacjach Kraśnik oraz Zakrzówek, Mieszkania Chronione SOS, Centrum Specjalistyczne SOS, a od maja 2022 Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Interwencyjnego. Rok 2022 dla społeczności Programu Kraśnik był wyjątkowy. Od końca lutego kraśnicka Wioska powiększyła się bowiem o rodziny z dziećmi z Ukrainy uciekające przed wojną.

W nocy z 28 lutego na 01 marca do kraśnickiej wioski przyjechała grupa dzieci wraz z opiekunami z Ukrainy. Rodziny ukraińskie rozlokowaliśmy w przygotowanych dla nich mieszkaniach. Było to bardzo trudne doświadczenie zarówno dla nich, jak również dla nas – widok ludzi, którzy zostawili wszystko, uciekają przed wojną, a także ogrom przygotowań i pracy to coś, co zostaje w pamięci do końca życia. Cała społeczność Programu SOS Kraśnik zaangażowała się we wsparcie dla uchodźców z Ukrainy. Goście zostali objęci szerokim wsparciem od zabezpieczenia potrzeb materialnych, poprzez medyczne, aż po wsparcie psychologiczne. Zrobiliśmy wszystko, co w naszej mocy, aby poczuli się pod opieką SOS-u jak najlepiej. **Na dzień 31.12.2022 r. z pomocy Programu Kraśnik korzystały 33 osoby z Ukrainy, w tym 22 dzieci.** W trakcie roku dwie osoby wróciły do Ukrainy. Po dziesięciu miesiącach pobytu w Polsce Natalia, która pracuje u nas jako pracowniczka socjalna, tak mówi o pobycie w kraśnickiej wiosce: „Po przybyciu do Polski rodziny przeszły trudną drogę adaptacji, którą najbardziej komplikowała bariera językowa. Nikt nie wiedział, jak długo zostaniemy w Polsce. Niepewność była przerażająca, ale dzięki profesjonalnemu wsparciu i ogromnemu sercu pracowników kraśnickiej wioski, czuliśmy się prawie jak w domu. Ten rok był bardzo trudny dla wszystkich, ale pozytywnych emocji dodawały podejmowane wspólne działania: wycieczki, wyjazdy wakacyjne, zajęcia, spotkania integracyjne. Moralne i materialne wsparcie daje nam impuls do dalszego życia i wychowania dzieci z wiarą w zwycięstwo Ukrainy”.

W kwietniu 2022 r. uruchomiliśmy Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą typu Interwencyjnego. Jej zadaniem była opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej. Placówka dysponuje obecnie 8 miejscami, gdzie przez okres 8 miesięcy udzieliliśmy wsparcia 18 podopiecznym.

W ramach Programu Umacniania Rodziny poszerzyliśmy także zakres swojej działalności o lokalizację Zakrzówek, gdzie uruchomiliśmy kolejny po Kraśniku punkt konsultacyjny dla rodzin. Realizowaliśmy pracę środowiskową, zorganizowaliśmy zajęcia tematyczne, wyjazdy – wycieczki wakacyjne dla dzieci oraz warsztaty dla dorosłych beneficjentów. Psycholodzy udzielali wsparcia poprzez konsultacje indywidualne oraz organizację warsztatów rozwijających umiejętności wychowawcze. W trakcie zajęć świetlicowych dzieci miały możliwość doskonalenia języka angielskiego, otrzymały wsparcie w odrabianiu lekcji. Pracownicy kontaktowali się z instytucjami wspierającymi tj. MOPS, GOPS, kuratelą, pedagogami szkół.

Do 3 rodzin SOS przyjęliśmy 6 dzieci, zapewniając im bezpieczny, kochający dom. Jedna z podopiecznych rodzin SOS wróciła do swoich biologicznych rodziców. Spędziła w Wiosce 4 lata, znalazła tu wielu przyjaciół, rozwijała swoje zainteresowania i pokonywała pierwsze poważne przeszkody, w tym m.in. rozpoczęcie nauki w szkole podstawowej. Praca z rodziną przyniosła efekty – dziewczynka wróciła do domu.

Po dwóch latach przerwy wróciliśmy do organizacji „Biegu po uśmiech”. Poza tytułowymi zawodami, dla uczestników przygotowaliśmy liczne atrakcje: wesołe miasteczko, występy artystyczne, pokazy sportowe oraz stanowisko z ambulansem oraz wozem straży pożarnej. W XXVI Biegu po Uśmiech wystartowało 362 zawodników.

Regularnie umożliwiamy naszym podopiecznym poszerzanie horyzontów, także tych geograficznych. W wakacje Rodzina Pani Małgosi przeżyła wspaniałą przygodę jako zwycięzcy konkursu „SOS Przyrodzie”, popłynęli w rejs po Jezioraku. „Rejs był niesamowitą przygodą – pod okiem sternika mogliśmy spędzić cztery dni na żaglówce, nieustannie obcować z naturą oraz uczyć się tajników żeglarstwa i śpiewania szant”.

Wśród ważnych wydarzeń minionego roku nie może także zabraknąć odwiedzin Prezydenta Federacji, dr. Dereje Wordofa, który miał okazję poznać codzienne życie dzieci i dorosłych w Programie SOS.

Dla Centrum Specjalistycznego SOS rok 2022 to czas intensywnego rozwoju usług oraz modernizacji budynku. Dzięki darczyńcom otrzymaliśmy środki na zakup dodatkowego, bardzo potrzebnego na zajęcia z dziećmi sprzętu, m.in. doposażyliśmy gabinety specjalistyczne w nowe pomoce dydaktyczne. Wsparciem objęliśmy gości z Ukrainy, podopiecznych Placówki Interwencyjnej, rodziny zastępcze a także dzieci z domu dziecka w Kraśniku. Przeprowadziliśmy cykl szkoleń dla rodzin zastępczych oraz innych specjalistów pracujących z dzieckiem i rodziną z powiatu kraśnickiego. **W roku 2022 w Centrum zrealizowaliśmy 3771 godzin usług, z których skorzystało łącznie 316 osób.**

Ważnym wydarzeniem 2022 roku były obchody 30-lecia powstania Wioski. W uroczystości udział wzięli obecni i byli mieszkańcy oraz pracownicy Wioski, lokalne władze oraz zaproszeni goście. W ramach obchodów zorganizowaliśmy konferencję nt.: „Piecza zastępcza i wsparcie rodzin. Sukcesy i wyzwania”. Podczas części oficjalnej uroczystości wieloletni pracownicy otrzymali wyróżnienia: dyplomy, medale oraz Krzyże Zasługi. Tego dnia nie zabrakło wspomnień i wzruszeń z 30 lat życia Wioski. Nie mogło też zabraknąć pysznego, jubileuszowego tortu, który podzieliła dla gości ambasadorka Stowarzyszenia Anna Dereszowska.

W ramach Programu Opieki Ograniczonej wspieraliśmy 12 byłych podopiecznych. W Mieszkaniu Chronionym w ciągu roku mieszkało 7 młodych osób. Specjaliści zorganizowali zajęcia i szkolenia dla młodzieży przygotowujące ją do samodzielnego życia. Młodzież wzięła udział w międzynarodowym projekcie Erasmus + „Power 4Youth”. Uczestnicy warsztatów doskonalili język angielski, a także dzielili się swoimi historiami i doświadczeniami w procesie w usamodzielniania. „To było interesujące spotkanie z młodymi ludźmi z innego kraju i z innej kultury” - podsumowuje swój udział w projekcie Erasmus+ Klaudia – beneficjentka z mieszkania chronionego SOS. Pracownicy Programów Młodzieżowych otrzymali dyplom uznania dla: Pracowników Mieszkań Chronionych prowadzonych przez Program SOS Wiosek Dziecięcych w Kraśniku za „profesjonalne wsparcie osób usamodzielnianych w mieszkaniach chronionych, a także za zaangażowanie i kreatywność w prowadzonych działaniach” przyznany przez Wojewodę Lubelskiego.

Siłą Programu Kraśnik są jego pracownicy. Ten rok pokazał, że nawet w najtrudniejszych chwilach jesteśmy gotowi do podejmowania wyzwań na rzecz dzieci i dorosłych, którzy potrzebują pomocy i wsparcia.

17. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH LUBLIN

W roku 2022 w Programie SOS Wiosek Dziecięcych Lublin zapewniliśmy opiekę i wsparcie 144 dzieciom i młodzieży. W opiece zastępczej przebywało 37 podopiecznych w wieku 14-24 lata, w tym jeden noworodek z małąletnią matką. Z Programu Opieki Ograniczonej wsparcie otrzymało 17 podopiecznych, w tym 5 studentów i 12 osób pracujących. Usamodzieliło się 8 osób, 6 z nich korzystało z Programu Opieki Ograniczonej. Natomiast w Programie Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” wspieraliśmy 90 dzieci i młodzieży z 30 rodzin i 44 rodziców. W minionym roku 2 rodziny usamodzieliły się.

Podopieczni Domów Młodzieży SOS zdobywali wiedzę i umiejętności w następujących szkołach: 9 - w Technikach, 16 - w Branżowych Szkołach I stopnia, w tym 1 - w MOS, 2 - w MOW, 5 - w LO dla dorosłych oraz 5 - na uczelniach wyższych. Młodzież mająca problemy z nauką otrzymała dodatkowe wsparcie edukacyjne ze strony korepetytorów, wychowawców, a nawet starszych podopiecznych. Maturę w minionym roku zdała 1 podopieczna, licencjat obroniły 2, a studia magisterskie ukończyła 1. Poza tym 4 podopiecznych ukończyło szkoły branżowe, a Liceum dla dorosłych - 1.

Młodzież zdobywała kwalifikacje zwiększające szanse na rynku pracy poprzez kursy i szkolenia. Dwie osoby zdobyły prawo jazdy, jedna zaliczyła kurs stylizacji paznokci, jedna osoba zdobyła miano operatora dźwigów osobowo-towarowych, dwójka podopiecznych odbyła kurs barmański, a jeden podopieczny ukończył kurs języka francuskiego.

Mieszkańcom Domów Młodzieży SOS zapewniliśmy dostęp do ogólnodostępnej opieki medycznej, także tej specjalistycznej. Wsparcie psychologiczne w sytuacjach codziennych odbywało się na miejscu poprzez spotkania indywidualne, grupowe i warsztaty socjoterapeutyczne. Szczególną opieką i wsparciem otoczyliśmy małąletnią matkę i jej kilkutygodniowe dziecko, których przyjęliśmy pozaplanowo do Domu Młodzieży SOS nr 2.

Młodzież miała zajęcia przygotowujące do usamodzielnienia, zwiększające ich kwalifikacje z zakresu zdrowia i profilaktyki chorób nowotworowych, praw dziecka, doradztwa zawodowego, a także sportowe – w tym z samoobrony. Organizowaliśmy wyjazdy adaptacyjno-integracyjne, turystyczno-rekreacyjne, „żaglo-integrację” dla nowych podopiecznych, uroczyste pożegnanie młodych dorosłych opuszczających mury placówek oraz uroczyste przyjęcie nowych podopiecznych. Na zewnątrz młodzież korzystała z zajęć sportowych, tanecznych i kulinarnych.

Pełnoletni podopieczni: Nikola, Eliza, Mateusz i Adam, a także pracownicy kolejny rok udzielali się w akcji oddawania krwi. Dwukrotnie zasilili bank krwi Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie. Jedną z tych akcji miała miejsce na naszym terenie. W związku z potrzebą udzielenia natychmiastowej pomocy uchodźcom wojennym z Ukrainy wszyscy podopieczni włączyli się w działania kadry Programu SOS Lublin przy organizacji tymczasowych noclegów, przygotowaniu posiłków, magazynowaniu i segregowaniu darów rzeczowych i przewozach rodzin ewakuowanych z Ukrainy.

Wychodząc naprzeciw kolejnym potrzebom związanym z pomocą obywatelom Ukrainy, **w centrum Lublina został otwarty Dom dla dzieci z pieczy zastępczej UA, który został włączony w struktury naszego Programu.** Zapewniliśmy schronienie, pomoc i opiekę dla 27 osób w tym 22 dzieci. Nasi podopieczni zaangażowali się w prace adaptacyjne ww. lokalu poprzez wykonywanie drobnych prac technicznych.

W minionym roku obchodziliśmy również 30-lecie powstania Domu Młodzieży SOS. Podczas uroczystości pracownicy wieloletnio związani ze Stowarzyszeniem otrzymali odznaczenia państwowe

i samorządowe. Podopieczni stanęli na wysokości zadania i aktywnie włączyli się we wszelkie prace przygotowawcze oraz pomoc w obsłudze uroczystości. Eliza i Mateusz towarzyszyli na scenie prowadzącej wydarzenie dziennikarce Paulinie Chylewskiej. Święto było także dobrym czasem na spotkanie się z dawnymi podopiecznymi, którzy odwiedzili placówkę oraz emerytowanymi pracownikami. Podczas uroczystości zasłużeni pracownicy otrzymali odznaczenia państwowe i samorządowe. Po oficjalnym spotkaniu, przy ognisku wspominaliśmy minione lata, obejrzelśmy zdjęcia wykonane na przestrzeni 30 lat podopiecznym Domu Młodzieży SOS.

Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” realizowany w Placówce Wsparcia Dziennego „JUTRZENKA” w Lublinie prowadzi swoją działalność nieprzerwanie 18 lat. U ponad 63% rodzin występował średni i wysoki poziom ryzyka odseparowania dzieci od rodziców, bowiem rodzice niewłaściwie wykonywali swoje funkcje opiekuńczo-wychowawcze, przez co nie zapewniali bezpiecznego rozwoju swoim dzieciom. Dlatego tak ważna była oferowana im nasza pomoc psychologiczno-socjalna.

Dzieciom i młodzieży zorganizowaliśmy szereg różnorodnych zajęć. Ogromną popularnością cieszyły się te kulinarne, bo przygotowując potrawy poznawaliśmy smaki świata. Dzieci podczas zajęć mogły również nauczyć się planowania i zarządzania budżetem domowym. Bardzo istotne dla Programu Umacniania Rodziny było zorganizowanie wyjazdu wakacyjnego do Caldonazzo. To działanie miało wyjątkowy charakter, który wzmacniał efektywność dotychczasowego wsparcia, a także pozwalał wielu dzieciom wykonać pierwszy krok ku zmianie obrazu siebie, uwierzyć we własny potencjał i możliwości – często stłumione przez brak wiary we własne siły. Nadrzędnym celem pracowników Programu Umacniania Rodziny w Lublinie była troska o bezpieczeństwo i wszechstronny rozwój dzieci. Dołożyliśmy wszelkich starań, aby każde dziecko dorastało w rodzinnym środowisku, otoczone miłością, szacunkiem i poczuciem bezpieczeństwa.

18. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH SIEDLCE

W 2022 r. Programie SOS Wiosek Dziecięcych Siedlce zapewniliśmy opiekę i wsparcie 228 dzieciom i młodzieży. W ramach pieczy zastępczej w Programie funkcjonowało 11 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 9 rodzinnych i 2 socjalizacyjne, 1 z miejscami interwencyjnymi. Program "SOS Rodzinie" wspierał 78 rodzin, z czego 22 rodziny usamodzielniały się. Działania w ramach Programu SOS prowadzone były na podstawie 5 zadań zleconych przez samorządy lokalne. Dodatkowo Program korzystał ze wsparcia 3 partnerów na podstawie umów o współpracy na rzecz dzieci.

Rok 2022 zaczęliśmy z nową energią. Realizując spokojnie nasze plany nie przewidywaliśmy, że staniami przed tak zaskakującym wyzwaniem, jak zapewnienie miejsca pobytu dzieciom z Ukrainy oraz zorganizowanie im codziennego życia. Zmobilizowanie sił z całego Programu Siedlce pozwoliło na przygotowanie dla nich przytulnych pokoi, aby mogły poczuć się bezpiecznie. Logistyka była na wysokim poziomie, stanęliśmy na wysokości zadania. Późną nocą powitaliśmy gości. Na początku dużą przeszkodą była bariera językowa. Stopniowo oswajaliśmy nowych mieszkańców Wioski z ich obecną rzeczywistością. Zadbaliśmy o ich zdrowie, kwestie formalne, edukację oraz najprostsze potrzeby. W tej wyjątkowej sytuacji nasi podopieczni również potrzebowali wsparcia. Temat wojny wywoływał u nich niepokój, dopytywali co byłoby z nimi w podobnych okolicznościach. Chcąc zmniejszyć strach, rozmawialiśmy z dziećmi i młodzieżą o wydarzeniach w Ukrainie – próbowaliśmy zapoznać ich z ukraińską kulturą, językiem, obyczajami. Po kilku tygodniach widać było pierwsze międzynarodowe znajomości. Pomogły w tym m. in. organizowane wspólne wyjścia na kręgle, do kina, wyjazdy integracyjne do Warszawy i Energylandii.

Dzieci z Ukrainy również poznawały nasze zwyczaje i zabawy; uczestniczyły m. in. w Dniu Czekolady, festynie z okazji Dnia Dziecka, uroczystym zakończeniu roku szkolnego, spływie kajakowym, wizycie Mikołaja w Wiosce oraz wyjeździe do jego krainy w Bałtowie. Po 11 miesiącach pobytu w Siedlcach, wśród dzieci z Ukrainy słychać płynny język polski, a niektóre ukraińskie słowa wpisały się do słownika polskiej młodzieży.

W ostatnim roku było kilka okazji do szerokiej integracji dzieci i młodzieży w Programie Siedlce. Bieg po Uśmiech, Niebanalny Triathlon oraz rajd rowerowy połączyły wszystkie siły. Nowe przyjaźnie zawiązały się na wakacjach w Caldonazzo, w których uczestniczyły dzieci z Rodzin SOS oraz „SOS Rodzinie”.

Ważną odpowiedzią na lokalne potrzeby zapewnienia opieki zastępczej dla dzieci było utworzenie miejsc interwencyjnych w naszej placówce „Przystań”. Dzięki nim ośmioro nowych mieszkańców znalazło tam bezpieczne schronienie i troskliwą opiekę. Dla dwóch dziewczynek dość szybko znalazły się miejsca w rodzinach zastępczych. Staramy się, aby pozostałe dzieci również mogły mieć bezpieczny dom. W tym celu prowadzimy intensywną pracę z rodzinami, edukując je i wspierając w podejmowanych działaniach, by dzieci mogły wrócić do bliskich. Nowym doświadczeniem stała się dla nas opieka nad dziewczynką niepełnosprawną ruchowo. Początek był trudny, wymagał dobrej organizacji pracy, poszerzenia wiedzy, przygotowania innych dzieci do nowej sytuacji. Kolejne dni przynosiły więcej optymizmu i przekonania, że umiemy zrobić wiele i możemy jeszcze więcej.

Edukacja dzieci i młodzieży jest dla nas bardzo ważna, ten rok pokazał, że ich praca, korzystanie z naszej pomocy przynosi wymierne efekty. Jedna osoba ukończyła pięcioletnie studia i uzyskała tytuł magistra. Dwie osoby obroniły pracę licencjacką i kontynuują studia drugiego stopnia. Dwoje maturzystów dostało się na wymarzone studia.

W minionym roku 5 młodych ludzi opuściło Program, 3 z nich otrzymało mieszkania socjalne w Siedlcach. Dzięki wsparciu Fundacji Drzewo i Jutro 2 podopiecznych wyremontowało swoje mieszkanie. Jesteśmy bardzo dumni z osiągnięć naszych podopiecznych i wierzymy, że dalej się będą rozwijać.

19. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH USTRÓŃ

W ciągu 2022 r. Rodzinny Dom Czasowego Pobytu „Sindbad” stał się czasowym domem dla 23 podopiecznych – dzieci skierowanych do placówki interwencyjnej ze względu na niewydolność opiekuńczo-wychowawczą rodziców, przemoc psychiczną i fizyczną w rodzinie, chorobę alkoholową, konflikty z prawem i rodzinne. Część rodzin, z których dzieci trafiły do Sindbada współpracowała z asystentami rodziny i innymi służbami, co umożliwiło powrót 4 dzieci do swoich bliskich. 2 dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych, a w przypadku 6 dzieci sąd wydał postanowienie o umieszczeniu w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

Po dwóch latach pandemicznych zawirowań, praca w RD Sindbad mogła wrócić na swoje dawne tory. W minionym roku wiele się wydarzyło. Po dłuższej przerwie mogliśmy ponownie zorganizować Urodziny Sindbada, które są dla nas wydarzeniem wyjątkowym w każdym roku. Jest to okazja do spotkań z rodzinami i zaprzyjaźnionymi partnerami Sindbada. Każdego roku odwiedzają nas również byli podopieczni, nieraz już dorośli, którzy chętnie opowiadają o tym, jak potoczyły się ich dalsze losy. Tak było również w tym roku. Wakacje 2022 były wyjątkowe – dzieci i wychowawcy spędzili je we Włoszech w Caldonazzo, razem z innymi podopiecznymi Programów SOS w Polsce i na świecie. Dla wszystkich była to niezapomniana przygoda, tym bardziej, że dla większości był to pierwszy zagraniczny wyjazd w życiu. W czerwcu mieliśmy przyjemność gości u siebie ambasadorkę SOS WD Panią Annę Dereszowską, dla której każde spotkanie z dziećmi to „dawka pozytywnej energii i inspiracji, ogromna radość i wzruszenie”. Dzieci miały możliwość poznać ciekawą osobę, zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie, otrzymać autograf. W rozmowach długo wspominały to spotkanie.

Jednym z priorytetów naszej pracy jest współpraca z rodziną pochodzenia. Pomagamy jej wyjść z sytuacji kryzysowej, by umożliwić dzieciom powrót do bliskich. Podejmujemy wiele działań, które mają na celu mobilizację rodziny do pracy. Pracownicy RD Sindbad jeżdżą na wywiady środowiskowe, by poznać warunki bytowe rodziny. Zachęcamy rodziców do odwiedzania dzieci i utrzymywania kontak-

tu telefonicznego. Podopieczni mają również możliwość wyjazdów na przepustki do domu, jeśli rodzina zapewnia bezpieczeństwo. Organizujemy spotkania z rodzinami, podczas których planujemy zadania, których realizacja umożliwi powrót dziecka do rodziny. Jeśli kontakt z rodzicami jest utrudniony i współpraca nie przebiega pomyślnie, szukamy dalszych krewnych i rodzin zaprzyjaźnionych otwartych na dziecko, bo wiemy, jak ważny dla dziecka jest kontakt z kimś bliskim. Wszyscy pracownicy są w stałym kontakcie z rodzicami, są do ich dyspozycji całą dobę. Rodzice korzystają z pomocy psychologa pracującego w RD „Sindbad”. Zachęcamy również do korzystania z terapii zewnętrznych lub pomocy innych specjalistów. Najbardziej zależy nam, by rodzina uwierzyła w swoje możliwości i nie zrezygnowała z dziecka. Wiemy, że przyczyn kryzysu w rodzinie może być wiele, dlatego motywujemy do działania i wspieramy. Na szczęście często współpraca przynosi efekty i dzieci mogą wrócić pod opiekę swoich bliskich. Takie sytuacje cieszą nas szczególnie.

Oprócz całodobowej opieki sprawowanej w Sindbadzie, w Programie SOS Wiosek Dziecięcych Ustron, prowadzimy Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” w gminie Brenna. Współpraca z rodzinami opiera się równocześnie na pracy świetlicowej i pracy w środowisku rodzinnym. Duży nacisk kładziemy na pracę indywidualną z podopiecznymi i wzmocnienie postaw rodzicielskich. Organizujemy zajęcia tematyczne, wyjazdy edukacyjne i wakacyjne dla dzieci. Psycholog udziela wsparcia poprzez konsultacje indywidualne i grupowe. W trakcie zajęć świetlicowych dzieci otrzymują wsparcie w odrabianiu lekcji, rozwijają swoje pasje kulinarne, biorą udział w warsztatach fotograficznych, zajęciach sportowych, tanecznych i relaksacyjnych. Pracownicy są w stałym kontakcie z instytucjami wspierającymi tj. GOPS, kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi. W 2022 roku z naszej pomocy skorzystało 24 rodziny, z czego 7 w krótkim czasie usamodzielniało się. Rok kończymy z 17 rodzinami pod naszą opieką, w tym 42 dzieci i 72 beneficjentami łącznie.

20. JAK MOŻESZ POMÓC?

W minionym roku dzięki wsparciu darczyńców zrobiliśmy bardzo dużo dla dzieci opuszczonych i osieroconych. Codzienna opieka nad 1815 podopiecznymi w Wioskach SOS oraz programie „SOS Rodzinie”, wsparcie psychologiczne, medyczne, wydatki związane z remontami czy edukacją – to tylko część naszych działań, które realizujemy za Wasze darowizny. W 2023 roku mamy dużo planów, których bez Waszej pomocy nie będziemy mogli zrealizować.

Potrzebujemy Waszego wsparcia w opłacie za:

- opłacie za leczenie ortodontyczne i stomatologiczne podopiecznych w Lublinie: **25 000 zł**;
- ciepłe posiłki w „świetlicach SOS” dla dzieci, których rodziny są w kryzysie, zagrożone rozpadem: **400 000 zł**. Często to jedyny pełnowartościowy posiłek dzieci w ciągu dnia;
- niezbędne remonty w domach Rodzin SOS w Wiosce Dziecięcej (wymiana zardzewiałych rynien, naprawa przeciekających tarasów, malowanie w pokojach dzieci): **100 000 zł**;
- korepetycje i lekcje pomagające dzieciom nadrobić zaległości w edukacji z matematyki, fizyki chemii i języka angielskiego: **25 000 zł** w SOS Wiosce Dziecięcej w Karlinie.

**Spraw, abyśmy mogli zrealizować nasze plany wpłacając dowolną darowiznę:
07 1240 6247 1111 0000 4975 0683**

DAROWIZNY

Liczy się każde, nawet najmniejsze wsparcie, które przeznaczamy na pomoc opuszczonym i osieroconym dzieciom. Dzięki Twojemu wsparciu możemy przywrócić im dzieciństwo z rodzicami i rodzeństwem. Darowizny, czyli jednorazowej wpłaty na rzecz Wiosek SOS można dokonać na pocztę, w banku lub przez internet.

Numer konta 07 1240 6247 1111 0000 4975 0683.

KLUB PRZYJACIÓŁ SOS

Potrzebujemy systematycznej pomocy. Każde regularnie przekazywane 20, 50 czy 100 zł pomoże nam zaplanować budżety Rodzin SOS i zapewnić podopiecznym stabilne warunki do życia i rozwoju. Jeżeli zdecydujesz się wspierać Rodzinę SOS, prosimy o kontakt: klub@sos-wd.org

1,5% PODATKU

To doskonała okazja do wsparcia opuszczonych i osieroconych dzieci. To nic nie kosztuje. Wystarczy wpisać nasze dane w Formularzu PIT:

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce, KRS 0000 056 901.

ZBIÓRKA NA FACEBOOKU

Zbliża się Twoje święto, a Ty chcesz pomóc naszym dzieciom i podarować im dom pełen miłości? Poproś znajomych o darowizny dla dzieci i podziel się szczęściem z całym światem.

TESTAMENT

Jeżeli tak jak my marzysz o świecie, w którym każde dziecko dorasta w rodzinie i jest bezpieczne, pamiętaj o SOS Wioskach Dziecięcych w swoim testamencie. Nawet symboliczny zapis może pomóc potrzebującym dzieciom. Jeżeli chcesz pomóc dzieciom pisząc testament i masz pytania skontaktuj się z opiekunem projektu:

Katarzyna Olszewska, tel. 606 929 189, katarzyna.olszewska@sos-wd.org

21. WSPÓŁPRACA Z FIRMAMI

Wśród partnerów biznesowych wspierających Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce są firmy i fundacje, bez których realizacja naszej misji byłaby niemożliwa, w tym:

Darowizny i sponsoring:

Jeronimo Martins, BMW Group, Dr. Oetker Polska, Warta, Heimstaden, PEPCO, Prudential Polska oraz Grupa M&G, Raffles Europejski Warsaw, Mattel, Savills, OBI, ING, Empik, Ferrero, Grundfos, SC Johnson, Signal Iduna, AkzoNobel, Hewlett Packard Enterprise, Action, Jefferies, Artic Paper, Momentum Capital, Collins Aerospace Raytheon Technologies, MetLife, Interzero, Ikano Bank, Ringier Axel Springer, Nationale Nederlanden, GS1 Polska, Klepierre, Schneider Electric, SMYK, Allianz, CEWE, Castorama, HSBC, BorgWarner, DPD, One Bid, Karmar, InPost, NIVEA, NAU, NWA Dom Maklerski, Bank Pekao, CFE, P&G, Platige, Nature Sunshine, Simployer, Disney, JPMorgan Chase&Co, Ecol, Profi Credit, G2A, Edge One, Uniq, WNS, Antmicro, Monini, Audioteka, Esa Logistika, Krispol, GAU Consulting, Japfest, Maskpol PGZ, TADAR, CHRIS, OVB, JYSK, URSA, Grycan, Siegwert, TBM, Crido, Skiddou, Allen&Overy, Donato, Edwards Lifesciences, Supremis, Dom Aukcyjny Polswiss, Hapag Lloyd, Dechra Veterinary, Hydrokrak, Costa Coffe, Magellan Aerospace, Schur Flexibles, Phinance S.A, TU Europa, GeoComply, OLINI, BPI Real Estate, CFE, CDRL, AEW Cilogar, Wydawnictwo Illustis, Góralski&Gross, Tax&Art., Disney, EBK, RHG RADISSON, Wydawnictwo Kropka, Budecon

Fundacje i Stowarzyszenia:

Fundacja Drzewo i Jutro, Kulczyk Foundation, Fundacja In Spe, Fundacja Wychować Mistrza, Fundacja PGNiG, DWD Foundation, Fundacja Santander Bank Polska S.A., Stowarzyszenie Dr. Max Zdrowie, Fundacja Tauron, Fundacja PZU, Fundacja im. Franciszka Stefczyka, Belron Lonnie Lubner Charitable Foundation, Fundacja Citi Handlowy im. Leopolda Kronenberga, Fundacja Fundacja DPD, Fundacja Polskiego Funduszu Rozwoju, Fundacja Rozwoju Bankowości Spółdzielczej

Eventy:

XV Gala Polish Businesswomen Awards, Gala Charytatywna „Kalendarz Gwiazd” (Magazyn BusinessWomen & Life), Marriott „You eat we give”, Wydawnictwo Illustis/ sklep z kartkami świątecznymi, Bieg na Szczyt Rondo 1

Dary rzeczowe:

Vaillant Group, Royal Talents, Tantis, Black Red White

Firmy chętne do wspierania SOS Wiosek Dziecięcych zapraszamy do kontaktu: firmy@sos-wd.org lub aleksandra.wolak-wojtczuk@sos-wd.org

Zgodnie z Ustawą o Rachunkowości (art.53 ust.1) sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce za rok 2022 zostanie opublikowane po zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający – Walne Zebranie Członków do dnia 30 czerwca br. Sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia podlega co roku badaniu niezależnego biegłego rewidenta.

22. WŁADZE STOWARZYSZENIA

WŁADZE STOWARZYSZENIA - ZARZĄD

Barbara Grasińska-Cierieszko

Prezes Zarządu

Monika Bednarz

Wiceprezes Zarządu

Zenon Decyk

Członek Zarządu

Magdalena Jaworska-Dużyńska

Członek Zarządu

Marta Jurałowicz

Członek Zarządu

Michał Maciąg

Członek Zarządu

Caroline Taylor

Członek Zarządu

Wszyscy członkowie Zarządu Stowarzyszenia pełnią swoje funkcje Pro publico bono.

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce
ul. Niedźwiedzia 39, 02-737 Warszawa

tel. 22 622 16 72
email: info@sos-wd.org
KRS 0000 056 901

Numer konta
07 1240 6247 1111 0000 4975 0683

Jesteśmy organizacją pożytku publicznego

www.wioskisos.org